

Medlemsbladet 3

2017

NR

SVENSK FÖRENING FÖR OBSTETRIK & GYNEKOLOGI
Swedish Society of Obstetrics and Gynecology

SFOG-veckan

2017

Vecka 35

28-31/8

***Välkomna till
SFOG-veckan i Stockholm
Premiär för ST-kurs i Luleå***

MEDLEMSBLADET

Ansvarig utgivare: Liselott Andersson
Tel: 0920-28 30 11, alt vx 0920-28 20 00
Layout: Moniqa Frisell

All korrespondens ställs till föreningen:
SFOG-Kansliet, Drottninggatan 55, 2 tr
111 21 Stockholm
Tel: 08-440 01 75

Susanne Lundin och Diana Mickels
E-post: kansliet@sfog.se
Internet: www.sfog.se

Annonser: Liselott Andersson
E-post: liselott.andersson@sfog.se
Platsannonser hemsidan: kansliet@sfog.se

SFOGs styrelse 2017:

Ordförande: Andreas Herbst
VO Kvinnosjukvård, Skånes Universitetssjukhus
Tel: 040-33 20 86

E-post: andreas.herbst@sfog.se

Vice ordförande: Eva Uustal

Kvinnokliniken Linköping

E-post: eva.uustal@sfog.se

Facklig sekreterare:

Helena Kopp Kallner

Tel: 070-440 20 70

E-post: helena.kopp-kallner@ki.se

Skattmästare: Bengt Karlsson

KK, Sjukhuset Varberg

Tel: 0340-48 12 56

E-post: bengt.karlsson@sfog.se

Vetenskaplig sekreterare: PG Larsson

Skövde

E-post: p-g.larssonl@vgregion.se

ARGUS: Ove Axelsson

KK, Akademiska sjukhuset, Uppsala

751 85 Uppsala

E-post: ove.axelsson@kbh.uu.se

Utbildningssekreterare: Ellika Andolf

Karolinska Institutet, Danderyds sjukhus

Tel: 08-123 550 00

E-post: ellika.andolf@ds.se

Redaktör för Medlemsbladet:

Liselott Andersson

Sunderby sjukhus, Luleå

Tel: 0920-28 30 11, alt vx 0920-28 20 00

E-post: liselott.andersson@sfog.se

Ledamot/Webbansvarig: Lars Ladfors

Kvinnokliniken, SU/Sahlgrenska Östra

Tel: 031-343 57 34

E-post: lars.ladfors@sfog.se

Ledamot: Kristina Nordquist

Kvinnosjukvården, Östersunds sjukhus

E-post: kristina.nordquist@sfog.se

Ledamot/Yngre representant:

Paulina Arntyr Hellgren

KK, Universitetssjukhuset Örebro

Tel: 019-602 20 01

E-post:

paulina.arntyr.hellgren@regionorebrolan.se

Tryck: Elanders

ISSN 0284-8031

— Ordförande har ordet —

Kära kollegor!

Stort tack till alla goda synpunkter och förslag från er som svarat på vår enkät kring aktuella frågor för SFOG! Antalet intresseanmälningar att vara med i AR-grupper för benign operativ gynekologi och gynekologisk cancer var över all förväntan! Mer än 40 kollegor anmälde sitt intresse för att bilda en AR-grupp för benign operativ gynekologi, och över 20 vill delta i AR-grupp för gynekologisk cancer/tumörkirurgi. Vi kommer därför att sammankalla alla intresserade till två konstitutionerande möten 1/12 – reservera denna dag i era kalendrar!

Stort tack också till er som nu under 2017 arrangerar ST-kurser för alla våra unga kollegor! Det är väldigt glädjande att vi fått ihop det och att det nu löper som planerat; responsen har varit mycket positiv. Från SFOGs sida har vi uppfattat att vi kan göra vissa förbättringar i planeringen för att se till att alla kursplatser täcks, och vi har tagit fram en plan för 2018.

Även fortbildningskurserna är uppskattade av våra medlemmar. I medlemsenkäten framkom önskan om fler bakföreläsningar – de som tidigare kallades ÅÄÖ-kurser. De som är pigga på att dra igång en sådan kurs och vill ha råd från en tidigare kursarrangör får gärna vända sig Eva Uustal.

I början av april hade SFOG-styrelsen strategimöte. Vi beslöt vid bl.a. att styrelsens övriga ledamot Kristina Nordquist förordnas som SFOGs kvalitetssekreterare, och blir en länk mellan SFOGs styrelse och kvalitetsregistren. Våra stora kvalitetsregister, Graviditetsregistret och Gyn-OP-registret, är nu under stark utveckling, och vi ser dessa som av väldigt stor betydelse för kvalitetsarbetet inom vår specialitet framöver.

Vi diskuterade också en satsning på fler nationella SFOG-riktlinjer. Vårt föreningssymposium under SFOG-veckan kommer därför att handla om hur man gör för att ta fram evidensbaserade

I DETTA NUMMER

Premiär för ST-kurs i Luleå	4
Årsredogörelse för förvaltningen under år 2016	8
Bernt Kjessler-pristagare 2017	13
Förslag till styrelse för SFOG 2018	16
OGUs ordförande informerar	19
Nordiskt samarbete	21
Svenskt kirurgiskt råd	21
OGU-dagarna 2017	22
Nyheter från Europa	23
Fascinerande bok om äggets kulturhistoria	25
Hysterektomi och OPPortunistisk SAlpingektomi	26
Specialistexamen i Obstetrik & Gynekologi 2017	27
Bakre fornix	32

REDAKTÖRENS RUTA

Bland kommentarerna i medlemsenkäten som många av er svarat på så vill ni gärna se mera av intressanta fallbeskrivningar, nya rön, råd och riktlinjer mm. **Ta tillfället i akt och skriv!** Alla bidrag är av intresse.

Här i Luleå börjar man ana en sommar. Isen har nästan smält. Luleå Basket (damerna) vann guld i SM, liksom BC Basket (herrarna) nu i kväll, inför fyllda arenor. Framför allt amazonernas seger vanns pga. den 6:e spelaren = publiken. På väg till city för att fira med ett inköp av färgglatt lösgodis passerade jag ett gäng tonåringar som firade med att spela basket på en av grundskolornas basketplaner. Det värmer i en 0-gradig majkväll. Här läggs grunden till framtiden, i alla avseenden!

Våren i Luleå brukar dyka upp en dag i början av juni. Lite grönska anas på morgonen på väg till jobbet och på eftermiddagen är alla träden skirt gröna. Hoppsan, det var den våren.

Midsommar närmar sig och vad förknippar man med midsommar? Jo, bland annat sill och midsommarkrans. Så håll tillgodo med ett enkelt recept på en förvånansvärt god matjeskrans!

Liselott Andersson

Redaktör för SFOGs Medlemsblad

Följande tider gäller för medlemsbladet 2017:

Nr	Deadline	Utkommer
Nr 4	18 september	vecka 43
Nr 5	6 november	vecka 50

Manus skickas via epost till:

Redaktör Liselott Andersson

Epost: liselott.andersson@sfog.se

Verksamhetsområde obstetrik och gynekologi Sunderby sjukhus
971 80 Luleå

Telefon: 0920-28 30 11 alternativt sök via växel 0920-28 20 00

Adressändring skall göras till:

SFOG-Kansliet • Drottninggatan 55 • 111 21 Stockholm
eller kansliet@sfog.se

Matjeskrans

Till 4-6 pers:

125 g matjessill

4 hårdkokta ägg

1/2 dl hackad gräslök

Kavringschips:

1 liten bit kavring eller rågröd

1 msk smör

Kan bytas ut mot finska rågchips

Picklad rödlök:

1 dl ättiksprit (12 %)

2 dl strösocker

3 dl vatten

3 rödlökar

1 burk crème fraîche

1 liten burk löjrom

50 g smör

Gör så här:

1. Koka upp ättiksprit, socker och vatten, låt svalna. Skala och skiva rödlöken tunt. Blanda med lagen och låt stå minst en timme.
2. Skär lövtunna skivor av brödet. Stek gyllene i smör.
3. Vispa crème fraîche och fyll i en sprits.
4. Hacka äggen och sprid ut dem i en rund ring på ett serveringsfat. Fortsätt med sill, lök, rågchips och löjrom. Spritsa med toppar av crème fraîche och strö över hackad gräslök.
5. Smält smöret och låt det bli lite brynt. Skeda över gubbrörekransen och servera direkt med knäckebröd, lagrad ost och en kall öl.

— Ordförande har ordet —

riktlinjer, och vi har bl.a. bjudit in Lone Hvidman från vår danska systerförening DSOG – som med nationellt kollegialt samarbete lyckats ta fram ett stort antal riktlinjer inom obstetrik och gynekologi – se www.dsog.dk

Regeringen särskilda satsning på förlossningsvården fortsätter; i vårbudget anslags ytterligare en halv miljard. Jag var i april tillsammans med Barnmorskeförbundets ordförande inbjuden till Socialdepartementet, och fick möjlighet att med statssekreterare och sakkunniga diskutera förlossningsvårdens behov; bl.a. bemanningsfrågor, regional tillgänglig-

het och samverkan mellan förlossningsvård och mödravård – som vi tror kan ökas. När vi nu har gehör från politiken är det rätt tillfälle att satsa offensivt på vad vi bedömer vara våra patienter bäst till gagn.

Vid NFOG-möte förra veckan beslöts att arrangera två nordiska symposier på FIGO-kongressen i Rio hösten 2018 – ett gynekologiskt där ämne ej är definitivt fastställt, och ett gynekologiskt kring hur stoppa den globala kejsarsnittsepidemin. Vi besökte också Odeon – ett nytt kongresscentrum i Odense, där NFOG-veckan kommer att hållas 10-13 juni

2018. Våra nordiska grannar vill gärna se mer av oss från SFOG – så kolla programmet på www.nfog.org.

Måste väl avsluta med försommarvädret: Varför är det många kejsarsnitt på sommaren? För lite nederbörd! Denna helg kunde man stå ut med det.

Hälsningar,
Andreas Herbst

Nya medlemmar

Ellen Eriksson, Malmö

Sofie Iselius, Värnamo

Lana Flachs Madsen, Köpenhamn V

Stina Björkman, Norrköping

Mikael Abrahamsson, Göteborg

Karlo Polanec, Eskilstuna

Andrea Elmelid, Falun

Hanna Michaelsson, Göteborg

Orwa Hammadeh, Eskilstuna

Ta chansen

**– arrangera SFOG-kurs våren 2018!
Såväl gamla som nya kursgivare är varmt
välkomna!**

Ansökan att arrangera SFOG kurs VT 2018 ska vara inlämnad senast 15 augusti 2017.

Kurserna annonseras enbart elektroniskt på SFOGs hemsida. Annonser om kurser skickas senast den 15 augusti 2017 till kansliet@sfog.se.

Kurserna kommer sedan att läggas ut på SFOGs hemsida under andra halvan av augusti och anmälningstiden pågår fram till 25 september 2017.

OBSERVERA att kurserna inte ska rikta sig till ST-läkare utan bara specialister.

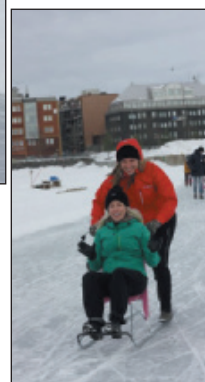
Premiär för ST-kurs i Luleå

Som bekant har SFOG arbetat hårt för att ta fram ett kurspaket som riktar sig enbart till ST-läkare. Kurspaketet består av elva kurser. De täcker tillsammans in de delar i målbeskrivningen som, enligt Socialstyrelsens riktlinjer, ska ha kurs som lärandemetod. För att alla ST-läkare ska vara garanterade kursplats har behovet fler kurstillfällen, och således nya kursarrangörer, ökat.

I april stod för första gången Norrbotten och Sunderby sjukhus värd för en SFOG-kurs. Tjugoen entusiastiska, nya ST-läkare kom till Luleå för att gå kursen Jourförberedande obstetrik och gynekologi. Det var första gången kursen hölls i sin nya tappning. Förut kallades den ABC-kurs och var tre dagar. Nu har mål-

beskrivningen utökats och kursen blivit en dag längre. Trots detta blev det långa, faktaspäckade dagar. Men kursdeltagarna höll entusiasmen uppe och lite tid fanns det för fritidsaktiviteter, så som sparkåkning ute på isen.

Kursledningen
Helena Carré och Malin Strand ■

— Brev från den fackliga sekreteraren —

Hej!

Tiden går fort och våren är redan här. Det märks tyvärr inte på vädret utan det ligger snö på marken i min trädgård. Däremot så märks det på att det redan är dags för mig att skriva mitt tredje brev i SFOG-bladet som facklig sekreterare. Att sitta i SFOGs styrelse är otroligt givande, roligt och lärorikt på många plan. Rekommenderas starkt!!! Som facklig sekreterare är man en av dem som saknas mest om man inte är på styrelsemötet – då måste nämligen någon annan skriva protokollet under 6 timmars möte.

Som facklig sekreterare är man också länken mellan specialistföreningen och Läkarförbundet. Läkarförbundet ordnar årligen en dag som heter "Specialistföreningarnas representantskap". Där sker en kunskapsöverföring mellan specialistföreningar och förbunden som går åt bägge håll. Här kommer en kort sammanfattning av denna dag.

Läkarförbundet har under det gångna året arbetat mycket med att föra ut vad en läkare faktiskt gör på jobbet och varför en läkare faktiskt kan vara ledig – det är ju en kompensation för utfört arbete inom ramen för jour. Man upplever att kampanjen fått stort genomslag och det finns en hemsida som heter Tryggvård (tryggvard.se) där man vill "synliggöra Sveriges läkare och öka förståelsen för våra medlemmars arbetsinsats, arbetsvillkor och vad det innebär att vara läkare idag". Kolla gärna in hemsidan. Läkarförbundet arbetar också just nu mycket med läkare som ledare och chefer i vården och har beställt en vetenskaplig genomgång av evidensläget för att läkare ska leda vården. Sedan tidigare finns studier från USA som visar att läkares ledarskap i vården är viktigt för kvaliteten.

Till de roligare infofrågorna hörde renoveringen av huset på Villagatan i Stockholm. Renovering av festvåningen och fler möteslokaler för att huset skall användas maximalt är vad man vill uppnå!

Under året har man också gjort en stor undersökning för att efterhöra vad specialistföreningarna tycker om läkarförbundet och vad man önskar från förbundet. De flesta föreningarna upplevde att utbildningsfrågan och specialistutbildningens kvalitet är en av de viktigaste frågorna som förbundet driver. Man ansåg att förbundet har en viktig roll att spela för att belysa ojämlik vård och kvalitet. Förbundet skall även värna forskningen. Föreningarna har också mycket olika förutsättningar för att bedriva sitt arbete. Vi är lyckligt lottade i SFOG som har vårt fantastiska kansli! De utmaningar som föreningarna står för verkar likartade - att få arbetsgivare att bidra med tid och lön var det som de flesta tog upp. Föreningarna önskade mer hjälp från förbundet att driva specifika frågor och opinionsarbete.

Socialstyrelsen har nyligen fattat något slags principbeslut att det vetenskapliga arbetet under ST skulle kunna utgöras av examensarbetet från läkarlinjen. Såväl SFOG som läkarförbundet och det s.k. kirurgrådet anser detta förkastligt. Detta skulle innebära att endast läkare utbildade i utlandet behöver göra ett vetenskapligt ST-arbete. Läkarförbundet kommer att arbeta vidare med denna fråga.

Generellt kan man säga att det råder stor oro i samtliga kirurgiska föreningar när det gäller den kirurgiska utbildningen i de landsting som arbetar enligt vårdval. Läkarförbundet har därför arbetat

med att få in utbildning och forskning i avtalen för de privata vårdgivarna i vårdvalet. Från de kirurgiska specialiteterna anser man dock att detta är långt ifrån tillräckligt. Det behövs även en reglering av ersättningen vid randtjänstgöring på privat klinik och tillgången till jourkompetenta läkare på sjukhusen måste tillgodoses. Frågan är i högsta grad levande. Vi måste också minnas att vår förening är för alla verksamma inom obstetrik och gynekologi - såväl privatpraktiserande som offentligt anställda.

Detta är ett minimalt axplock ur den stora verksamhet som bedrivs inom ramen för läkarförbundet och som är relevant för oss som specialistförening. Välkomna att kontakta styrelsen för frågor som rör specialitetsspecifika frågor som ni vill driva!

Väl mötta på SFOG-veckan v35 på Münchenbryggeriet i Stockholm!!!

Hälsning
Helena

SNAKS

**Svenskt nätverk för nationella
kliniska studier inom Ob/Gyn**

Under SFOG-veckan i Stockholm har SNAKS ett allmänt möte, öppet för alla intresserade.

Tisdag 29 augusti kl.12-13.

Lunch serveras på plats.

Det blir information om pågående studier och vad som händer i SNAKS.

Kom dit och lyssna, diskutera och bli inspirerad!

SVENSK FÖRENING FÖR OBSTETRIK & GYNEKOLOGI
Swedish Society of Obstetrics and Gynecology

**Medlemmar i
Svensk Förening för Obstetrik och Gynekologi
kallas härmed till
årsmöte 2017**

Onsdagen den 30 augusti kl 10.30 – 12.00,

Föredragningslista – Årsmöte

- a) Mötet öppnas
- b) Val av ordförande och två justeringspersoner för årsmötet
- c) Styrelsens verksamhetsberättelse
- d) Skattemästarens ekonomiska redogörelse
- e) Revisorernas berättelse
- f) Fråga om ansvarsfrihet för styrelse och skattemästare
- g) Årsavgift och avgift för ARG-abonnemang för 2018
- h) Val av styrelseledamöter
- i) Val av två revisorer jämte revisorssuppleant
- j) Val av valberedning
- k) Avtackning av styrelseledamöter
- m) Information om utbildning – *ST-kurser, specialistexamen och subspecialistexamen*
- n) OGU-information
- o) Information om ARG-verksamheten
- p) Berndt Kjessler-pristagare 2017
- q) Information från NFOG, EBCOG & FIGO
- r) SFOG-veckor 2019 och 2020
- s) Tid och plats för nästa årsmöte - SFOG-veckan 2018
- t) Mötet avslutas

Alla medlemmar är välkomna att delta i årsmötet. Om ni vill att styrelsen ska förbereda övriga ärenden – vänligen kontakta ordförande i förväg.

Årsredogörelse för förvaltningen under år 2016

Årsredovisningen är upprättad i svenska kronor, SEK.

Förvaltningsberättelse

Styrelsen för Svensk Förening för Obstetrik och Gynekologi får härmed avge redogörelse för föreningens fyrtiofemte verksamhetsår, det ett hundraelfte året som sektion i Svenska Läkaresällskapet.

Verksamhetsberättelse

Styrelsen har under det gångna året haft åtta protokollförda sammanträden och två telefonmöten.

Den har det gångna verksamhetsåret haft följande sammansättning:

Lotti Helström, ordförande

Andreas Herbst, vice ordförande

Helena Kopp Kallner, facklig sekreterare

Annika Strandell, vetenskaplig sekreterare

Ellika Andolf, utbildningssekreterare

Bengt Karlsson, skattmästare

Liselott Andersson, redaktör för Medlemsbladet

Lars Ladfors, ledamot och webbansvarig

Kristina Nordquist, ledamot

Paulina Arntyr Hellgren, ledamot, OGU-representant

Matts Olovsson, ARGUS

Allmänt om verksamheten

Under verksamhetsåret har arbetet med att utveckla ST-utbildningen för blivande gynekologer fortsatt. Föreningen har åtagit sig att arrangera ST-kurser som täcker alla av Socialstyrelsen fastställda utbildningsmål. Kurserna som skall räcka till för alla blivande specialister i Kvinnosjukvård och Förlossning startade i början av 2017. Arbetet ha kunnat genomföras tack vare ett omfattande arbete och engagemang av föreningens Arbets- och Referensgrupper i samarbete med tidigare och nuvarande utbildningssekreteraren.

Föreningen har under året utrett och beslutat om att bilda ett helägt aktiebolag från och med 2017 vars syfte är att hantera ekonomin i samband med ST- och SFOG-kurserna, SFOG-veckan m.fl. arrangemang.

Styrelsen har ansvarat för två verksamhetsmöten, där verksamhetschefer, professorer och representanter från AR-grupper och intresseföreningar har deltagit (se nedan). SFOG-veckan i Örebro lockade 615 deltagare och 42 utställare och programmet var mycket uppskattat (se nedan). Under årsmötet tilldelades Christina Bergh årets Berndt Kjesslerpris.

Styrelsen har under året besvarat ett antal remisser (se nedan), vilka utformats med bistånd från AR-grupperna. SFOG har även haft direkt kontakt med Socialstyrelsen och dess rättsliga råd samt Läkemedelverket i flera frågor.

SFOG har liksom tidigare år deltagit i Svenskt Kirurgiskt Råd som hade möte under två halvdagar i Stockholm samt ett möte i Göteborg. En viktig gemensam fråga är utbildningen och kraven på såväl vidareutbildning och fortbildning.

Projekt Säker Förlossningsvård i samarbete med Patientförsäkringen LÖF, Barnmorskeförbundet (SBF) och Barnläkarföreningens neonatalsektion (SNS) har avslutats inspektion av Västra Götaland och Stockholm/Gotland. Uppföljning ske genom regionvisa uppföljningsmöten med verksamheterna kommer att ske under 2017 och 2018.

Föreningen har deltagit med intervjuer och i workshops med SKL vid två tillfällen i syfte att planera och genomföra regeringens satsning på kvinnosjukvården (Överenskommelse om en förbättrad förlossningsvård och insatser för kvinnors hälsa).

Föreningen har aktivt deltagit i samhällsdebatten och i internationella kontakter.

Styrelsen har haft kontakt med massmedia och fortlöpande besvarat frågor och även deltagit i intervjuer.

Föreningen har under året haft två möten (där styrelsens ordförande och vice ordförande samt ordförande i Perinatal-ARG deltagit) och upprepade kontakter med Svenska Barnmorskeförbundet. Arbetet resulterade bland annat i ett välbesökt symposium: Individualiserad förlossningsvård i Svenska Läkaresällskapets lokaler den oktober.

Under året har föreningen ökat sitt medlemstal med 94 medlemmar. Trettiosex medlemmar har utträtt.

Medlemsbladet

Liselott Andersson har varit redaktör för Medlemsbladet under 2016. Medlemsbladet har under året utkommit med fem nummer och har en upplaga på drygt 2 100 ex. Medlemsbladen kan även läsas via hemsidan. Alla medlemmar är välkomna att skicka in bidrag till och påverka innehållet i Medlemsbladet. Presentation av nya avhandlingar ges utrymme liksom de ST-arbeten som utbildningssekreteraren väljer ut efter ST-examen.

Efter utvärdering av 2013 års medlemsenkät inbjuder vi alla medlemmar att skicka in debattartiklar till Medlemsbladet. Dessa kan sedan kommenteras och diskuteras under "Öppet Forum" på hemsidan. Debatt lusten har varit låg, men möjligheten finns fortfarande.

SFOG-kansliet

Diana Mickels har tillsammans med Susanne Lundin varit ansvariga för SFOGs kansli. Susanne Lundin är även ekonomiansvarig. Kansliets huvuduppgifter har varit att ge stöd åt styrelsen, medlemsservice, administration och ekonomiarbete. Kansliet har även varit stöd

för ARGUS och ARG-verksamheten. Kansliet har varit behjälpligt med Arbets- och Referensgrupperna samt Intressegruppernas hemsidor. Samt har under hösten köpt in nytt program för kursadministration och gjort en fördelning av ST-läkare till de nya ST-kurserna.

Följande remissvar har avgivits under året 2016

Fullständiga remissvar finns på www.sfog.se

2016-02-15 Remiss med förslag om ändring av Socialstyrelsens föreskrifter om vävnader och celler

2016-03-03 Ds 2015:59 Särskilda satsningar på unga och äldres hälsa

2016-05-12 VP Cervixcancer. Remissrunda 1 nationella vårdprogram

2016-05-15 Endometrieccancer

2016-06-10 Vårdprogram för Cervixcancerprevention

2016-06-22 Olika vägar till föräldraskap - slutbetänkande av utredning om utökade möjligheter till behandling av ofrivillig barnlöshet SOU2016:11

2016-06-28 Kunskapsstöd om minskade fosterrörelser

2016-08-18 Assisterad befruktning utanför kroppen med donerade könsceller. Ska behandling få utföras vid andra vårdenheter än universitetssjukhus?

2016-11-28 Assisterad befruktning med donerade könsceller? Nationellt kunskapsstöd

Verksamhetsmöten

Verksamhetsmöten har hållits i samband med vintermötet i Uppsala och vid SFOG-veckan i Örebro. Båda var välbesökta med god geografisk spridning bland deltagarna som förutom SFOGs styrelse utgjordes av verksamhetschefer, representanter för AR-grupper och Intressegrupper och professorer.

Vid mötet i Uppsala i januari presenterade nyblivna professorerna Anna Karin Wikström och Birgitta Essén sina forskningsområden, Preeklampsi respektive Reproductiv hälsa i u-land och hos migranter. Projektet Gratis Preventivmedel i Norrbotten presenterades av verksamhetschef Anna Pohjanen.

Vid mötet i Örebro i var temat Migrerande läkare med inbjuden föreläsare Holger Svedung som redogjorde för sitt arbete i VGR med nykomna kollegor

SFOGs aktiviteter i Svenska Läkaresällskapet

På SLS fullmäktigemöte i maj 2016 deltog från SFOGs styrelse Lotti Helström och Helena Kopp Kallner. Vid fullmäktige beslutades att riksstämman i sin nuvarande form läggs ner och att Riksstämmodelagationen ersätts av ett utbildningsråd.

SFOG-veckan

Den elfte SFOG-veckan arrangerades av kvinnokliniken i Örebro och Universitetssjukhuset Örebro. Det var en fyradagarsvecka med givande symposier, plenarföreläsningar, fria föredrag och posters, vetenskapliga översikter och nyheter, diskussioner och samtal. Förenings-symposiet rörde vidare- och fortbildning under rubriken: Forskande läkare - hur, när, var, varför?

En revidering av stadgarna för anpassning till föreningens nuvarande verksamhet antogs.

Ett utförligt referat av veckan har publicerats i Medlemsblad 4/2016.

Ett av Acta Obstetrica et Gynecologica Scandinavica (AOGS) nyinrättat ACTA-prize till bästa ST arbete utdelades. Pris för bästa poster i Gynekologi och Obstetrik samt pris för bästa föredrag i Gynekologi och Obstetrik delades också ut.

En deltagarenkät skickades ut efter mötet.

Arbets- och referensgrupper

Aktiviteten i arbets- och referensgrupperna har även i år varit imponerande. Riks-ARG hölls i år i Örebro i samband med SFOG-veckan. Protokoll från Riks-ARG finns publicerat i Medlemsblad 4/2016. Mötet var välbesökt och en hel del viktiga frågor diskuterades.

Under 2016 publicerades ARG-rapporten Nr 75 "Endometriosis". Det är flera ARG-rapporter på gång, bl.a. "Gynekologiskt ultraljud", "Inkontinens", "Mödrahälsovård, Sexuell och reproductiv Hälsa", samt "Prolaps".

Jävsproblematiken diskuterades igen i samband med Riks-ARG och det poängterades att varje aktiv medlem i en AR-grupp ska deklarera sina potentiella jäv, intressekonflikter och andra bindningar enligt Socialstyrelsens blankett www.socialstyrelsen.se/blanketter/Documents/jav-externa-sv.pdf.

Blanketten skickas sedan för granskning och bedömning av ordförande i AR-gruppen, som vidarebefordrar till ARGUS för arkivering på SFOGs kansli. Personer som är anställda i till exempel läkemedelsindustrin eller som har andra potentiella ekonomiska intressen som kan påverka arbete och ställningstaganden inom AR-gruppen, ska inte vara aktiva medlemmar i gruppen. Personer enligt ovan som inte är medlemmar i SFOG ska inte vara medlem i en AR-grupp. Om förhållandena ändras ska ny jävsdeklaration inges enligt ovan.

Kort jävsdeklaration ska även ges i ARG-rapporterna enligt "Råd och skrivregler från ARGUS för publicering av ARG-rapporter".

En stor del av Riks-ARG upptogs av diskussion om de nya kurserna för ST-läkare. Diskussionen leddes av Jan Brynhildsen, dåvarande ordförande i utbildningsnämnden. Det handlade om den tänkta strukturen med 10 kurser som i princip ska täcka inlärningsmålen som beskrivs i målbeskrivningen. Målet är att varje ST-läkare ska bokas upp på samtliga kurser när de antas som ST-läkare. Arbete pågår med att ordna dessa kurser och ansvaret faller till stor del på AR-grupperna. Samtliga kurser bör vara igång under 2017.

ARGUS har ekonomiska medel avsatta för ARG-verksamhet. Medlen har efter prioriteringsdiskussion i SFOGs styrelse och Stiftelsen kommit att i huvudsak användas till arbete med SFOG-riktlinjer, ARG-rapporter och kurser för ST-läkare. Medlen kan bland annat användas till internatkostnader. ARGUS har även medel för andra omkostnader för ARG-verksamheten men även dessa ska godkännas i förväg.

Föreningens hemsida

Hemsidan är SFOGs informationsnav med nyheter som berör medlemmar, information om kommande aktiviteter och ett arkiv över bland annat alla ARG-rapporter som är tillgängliga on-line för alla medlemmar efter inloggning. Dessutom läggs kontinuerligt nya SFOG-råd och SFOG-riktlinjer in på hemsidan.

Antal besök under 2016 var 61 031, varav 26 % från mobila enheter. Antalet unika besökare var 28 399.

AR och intressegrupper redigerar sina egna undersidor.

Kvalitetsfrågor

Under året har samarbetet mellan kvalitetsregistret GynOp-registret och Gynekologiska Kvalitetsregistret (GKR) resulterat i att registren från 2017 slagits samman till ett gemensamt register.

Utbildningsfrågor

Under 2016 utgjordes utbildningsnämnden av följande personer: Sofie Graner (SNÄV-representant), Martin Stjernquist, Jan Brynhildsen, Eva Bergman, Andrea Jonsdotter (OGU), Verena Sengpiel (SPUR-samordnare), Ellika Andolf (ordförande), Lovisa Brehmer (OGU), och Karin Hildén (ansvarig för specialistexamen). Umeå har glädjande nog fått en representant: Sahruh Turkmen. Utbildningsnämnden har under året haft tre reguljära sammanträden; 9 mars, 18 maj och 18 oktober. Specialistexamen avhölls 18-20 maj i Göteborg. Antalet deltagare i specialistexaminationen var fortfarande mycket högt. Femtio blivande specialister genomförde ST-examinationen, vilket är nästan lika många som 2015. Dag 1 genomfördes en skrivning och dag 2 en OSCE-tentamen (kliniska stationer) och dag 3 presentation av ST-arbeten. Av de 50 ST-läkare som genomförde examinationen blev 38 helt godkända. En deltagare blev underkänd både på den skriftliga och på OSCE-tentamen medan elva fick komplettera brister som uppdagades vid OSCE-tentamen. Samtliga deltagare fick individuell feedback. Vid OSCE 2016 deltog också lärare från andra fakulteter pga. det stora antalet deltagare. En del kritik uppkom vad gäller bedömning

av OSCE-stationer. Vi kommer därför att strukturera det fastare till 2017. Dessutom tyckte man att informationen om resultatet kunde ha skett på ett annat vis.

Vi kommer därför att göra om även detta. En utvärdering av ST-examen kommer också att ske. Vid ett symposium under SFOG-veckan presenterades senare fem ST-arbeten som valts ut av utbildningsnämnden och OGU.

Från och med 2015 har SFOG tagit ut full kostnadstäckning för deltagande i specialistexamen. Glädjande nog hade detta ingen negativ påverkan på deltagarantalet.

Sammanlagt 54 kurser för ST-läkare och specialister arrangerades i SFOGs regi under året. ABC-kurser för nya läkare tidigt under ST genomfördes på Universitetssjukhuset i Örebro och på Akademiska sjukhuset i Uppsala.

Det stora arbetet under 2016 har varit att få det nya kurssystemet på plats. Fr.o.m. 2017 finns två typer av kurser: kurser för specialister och kurser för ST-läkare. Kurser för specialister benämns fortbildningskurser. Intresserade kursledare vänder sig till kansliet med uppgifter om kursen. Kurserna annonseras sedan ut på hemsidan och man söker kurserna.

Man har också sjösatt det nya kurssystemet för ST-läkare. Kursernas innehåll svarar mot målen för ST. Det har gått förvånansvärt smärtfritt för mig som utbildningssekreterare pga. utmärkt förberedelse och assistans av förre utbildningssekreteraren Jan Brynhildsen, den fantastiska personalen på kansliet, tålmodiga och förstående ST-läkare och studierektorer och engagerade kursledare. Medlemmarna i AR-grupperna har också hjälpt till att utse kursledare. Platserna på kurserna 2017 har fördelats av kansliet enligt de uppgifter som kommit in från studierektorerna. Ibland har det då visat sig att ST-läkaren redan gått en liknande kurs, ska vara föräldraledig, inte kan den veckan mm. Ibland har vi inte fått information om att ST-läkaren finns, så det har naturligt nog blivit litet pusslande för kansliet. Det är viktigt att kansliets uppgifter är uppdaterade även beträffande e-post mm. När ST-läkaren får

antagningsbesked är det viktigt att hen bekräftar och betalar annars vet inte kansliet hur de skall agera. Det har efter slutgiltig fördelning också blivit några kursplatser lediga som har annonserats ut på hemsidan, men endast överblivna platser skall sökas annars fördelar vi. Vi hoppas att vissa saker sätter sig när systemet är igång men hinder för att tacka ja till en kurs kommer alltid att finnas. Vi hoppas också att antalet kurser för specialister inte kommer att minska, eftersom de också behöver fortbildning.

Under året har utbildningsnämnden också slutgiltigt reviderat checklistorna som finns på hemsidan och synpunkter har inhämtats från studierektorsnätverket och AR-grupper.

Övriga styrdokument för ST (instruktioner för vetenskapligt arbete, rekommendationer för sidoutbildning och literaturlistor) kommer att ses över. På försök skall man under två år tillåta andra ämnen för ST-arbetet än gynekologi och obstetrik. Arbetet får dock inte vara äldre än 8 år, ska vara publicerat, skrivet på en medicinsk fakultet och på engelska eller svenska. Arbete gjort under grundutbildningen godkänns inte. Om tveksamhet råder kan man vända sig till utbildningsnämnden för diskussion om ett arbete kan godkännas som del i ST-examen.

Verena Sengpiel har gjort ett utmärkt arbete som SPUR-samordnare. SPUR-inspektörer skall from 2017 godkännas av SFOGs styrelse. Vi har haft en hel del kontakt med intressegruppen för "studierektorsnätverket för ST (SNÄV)" och fått många bra synpunkter. Sofie Graner är kontaktperson och även utbildningssekreteraren och OGU-representanter har varit med på mötena. Utbildningssekreteraren har deltagit i möten med NFOG Educational Committee. En kurs om hormoner: Hormones, friend or foe? planeras i Köpenhamn 27-28/4 2017 för specialister. Under året har två subspecialister godkänts i Gyn-/Tumörkirurgi med cancervård.

SNAKS – Svenskt Nätverk för Nationella Kliniska Studier inom Ob/Gyn

SNAKS har under 2016 etablerat sig som intressegrupp för klinisk forskning. Det

har hållits två öppna möten för alla intresserade medlemmar, både i samband med Vintermötet och med SFOG-veckan. Styrgruppen representeras av företrädare för obstetrik, gynekologi och reproduktionsmedicin, geografiskt från hela landet, universitetskliniker liksom landsortskliniker, samt av både äldre och yngre kollegor som arbetar i vår specialitet. Sammanställande är Annika Strandell, under 2016 även vetenskaplig sekreterare i SFOG. SFOG styrelse har föreslagit mandatperioder på 3 + 3 år, och det är även styrelsen som fattar beslut om vilka som ingår i styrgruppen.

Styrgruppen har haft möten vid två tillfällen och diskuterat nya studieprotokoll. Studien om rökstopp inför operation i GynOp är snart färdig. SWEPI (SWEdish Post term Induction Study), som randomiserar kvinnor till induktion v 41 eller v 42, har startat i Göteborg och flera kliniker i landet är redo att starta. HOPPSA (Hysterektomi och Opportunistisk SALpingektomi), en registerbaserad randomiserad studie i GynOp, är redo för start. HOPPSA kommer att belysa för- och nackdelar med opportunistisk salpingektomi. "The CDC4G trial" (Impact of Changing Diagnostic Criteria for Gestational diabetes in Sweden- a stepped wedge randomized trial) är en implementeringsstudie av de nya nationella riktlinjerna för gränssättning av gestationsdiabetes. På hemsidan finns mer information om de olika pågående studierna; länk www.sfog.se/start/arg-ig/intressegrupper-ig/svenskt-natverk-for-nationella-kliniska-studier-inom-obgyn-snaks/studier/ eller klicka dig fram via [sfog.se/ARG & IG/SNAKS/Studier](http://sfog.se/ARG%20&IG/SNAKS/Studier).

Nätverket har en hög målsättning. Vi har börjat i liten skala och kan expandera i takt med att fler studier kan göras. Vinsterna kan bli stora. Först och främst bidrar detta arbete till att den kliniska vården blir mer evidensbaserad. Stora nationella material har större chans att kunna svar på de kliniska frågor som ställs. Egna resultat är lättare att implementera. Kliniska studier blir en naturlig del av den kliniska vardagen, även på mindre sjukhus som inte har en stark akademisk tradition. För många ST-läkare kan arbetet i nätverket ge material till det

obligatoriska vetenskapliga arbetet. Svensk obstetrik och gynekologi kan synas mer genom att studierna presenteras på internationella kongresser och publiceras i välmeriterade vetenskapliga tidskrifter. Spana efter SNAKS logga i olika sammanhang!

SFOG riktlinjer

SFOG-riktlinjer utgör evidensbaserade rekommendationer för handläggning av medicinska tillstånd som SFOGs styrelse bedömt som angelägna att ha gemensamma riktlinjer för.

Under 2016 publicerades följande riktlinjer på hemsidan:

- Induktion av förlossning (slutlig version)
- Behandling av oförklarade missfall (preliminär version)

Årsberättelse för Mödrahälsovårdsöverläkargruppen (Mhöl-gruppen)

Sedan den 14 Mars 2016 är Caroline Lilliecreutz, Centrala + Västra Östergötland, ordförande och Anna Bäckström, Västernorrland, sekreterare.

Mhöl-gruppen har deltagit i två nationella möten under året, varav en traditionsenligt tillsammans med samordningsbarnmorskorna. På de nationella mötena är uppslutningen av mödrahälsovårdsöverläkare och samordningsbarnmorskor mycket hög.

Uppdateringen av ARG-rapport 59, som betraktas som ett nationellt styrdokument bland annat i samband med beställning av mödrahälsovård, har slutförts. Det sista redaktionella arbetet har gjorts av SFOG tillsammans med ARGUS. I oktober togs dock ett beslut på det nationella Mhölmötet att påbörja ett arbete för att se om en rikshandbok för mödrahälsovård motsvarande den som finns för barnhälsovården skulle kunna startas. Ordförande skrev en förfrågan till SFOGs styrelse som gav mandat att arbeta vidare på frågan även svenska barnmorskeförbundet har ställt sig positiva. Arbetet med att skriva till INERAs styrelse för att initiera ett sådant

arbete pågår.

Rutinkollen, ett verktyg för att öka patientsäkerheten inom mödrahälsovården genom att på ett systematiskt sätt granska journaler i samarbete med LÖF och SKL, är redo att testas. Riskbedömning av graviditeten måste göras på mödrahälsovården för att kunna använda rutinkollen något som arbetas vidare med.

Revidering av SFOGs riktlinjer kring tyroideasjukdom under graviditet har påbörjats under hösten 2016. Mödrahälsovårdsgruppen har varit representerade i det arbetet.

1177 bjöds in till det nationella höst Mhölmötet i syfte att få till en bra dialog kring vilka texter som publiceras och vem som är granskare av texterna på sajten.

Under SFOG-veckan veckan genomförde Mhölgruppen att eget symposium om Mödrahälsovård genom tiderna. Symposiet var välbesökt med bra diskussioner kring läkarens inblandning i framtidens mödrahälsovård med alltmer mer komplicerade graviditeter.

Bland frågor som varit i fokus under 2016: Kemikalier och graviditet, MRSA screening, Behandling av förlossningsrädsla, Minskade fosterrörelser (Kunskapsstödet från Sos är publicerat), Zika virus, Socialstyrelsens riktlinjer för Graviditetsdiabetes, Riskberäkning att insjukna i preeklampsi, RCCs nya riktlinjer för cervixcancerscreening, Ultraljud vid sen inskrivning, Näringsterapi under graviditet, Gravida flyktingar.

Sveriges Privatgynekologer

Vid årets utbildningsresa till Mallorca i september var vi ca 60 gynekologer, som ägnade två dagar åt intressanta föreläsningar och livliga diskussioner kring aktuella ämnen.

Överläkare Lena Moegelin, specialist i gynekologi och psykiatri, Gynekologiska HBT mottagningen, Södersjukhuset, föreläste om aktuella HBTQ-frågor.

Överläkare Elisabeth Lidbrink, onkologiska kliniken Radiumhemmet, redogjorde för olika former av bröstcancer och aktuella behandlingsmetoder.

Med Dr Pia Saldeen, Nordic IVF Center, Limhamn, föreläste om ovulationsinduktion.

Docent Folke Flam, GynStockholm, föreläste om olika hysterektomi-metoder. Vår vetenskapliga rådgivare Docent Lena Marions, bidrog åter med nyheter inom reproduktiv hälsa och antikonception samt endometrios.

I pauserna, över lunch eller middag, skedde som vanligt ett stort utbyte kollegor emellan och när vetenskapen var avklarad hölls årsmötet.

Teresia Ondrasek invaldes i styrelsen som sekreterare efter avgående Jennie Stolt.

Ilona Barnard omvaldes som ordförande. Johanna Andersson fortsätter som webmaster och Katarina Johansson som kassör.

Till ny vetenskaplig rådgivare valdes Med Dr Karin Bergmark, efter Lena Marions, som valt att avgå.

Resegruppen består i år av Katarina Johansson och Ilona Barnard.

Eva-Britt Tågsjö är vår representant i Svenska Privatläkarföreningen.

Margareta Westerlind är vår representant i Vårdvalsgruppen i Stockholm.

På årsmötet diskuterades bland annat rapporter från SPLF (diskussioner med SKL om vidareutveckling av taxan) samt från vårdvalsgruppen (bl.a. att mottagningar där en läkare arbetar ensam endast får dispens till 2019).

Under året har styrelsen haft åtta telefonmöten. För närvarande har föreningen ett knappt nittiototal betalande medlemmar.

Gruppen för Öppenvårdsgyneologi

(har inte avgett någon rapport)

OGU

OGU har under 2016 arbetat intensivt med årets OGU-enkät. Huvudfokus låg förutom på utbildningsmiljö, också på

kirurgisk träning och forskning. Resultaten finns publicerade i Medlemsbladet (MB) nr 4 och 5.

För att ytterligare lyfta frågan kring forskning arrangerade vi föreningssymposiet under SFOG-veckan 2016 i Örebro, på temat fler läkare till forskning. En fortsatt dialog pågår med SFOGs Utbildningsnämnd kring hur vi ska få fler ST-läkare intresserade av forskning. I detta ingår också arbetet med vilka krav det ska finnas på våra ST-arbeten i framtiden.

I tillägg till ovan nämnda symposium kring forskning, arrangerade OGU också en kurs i STI under SFOG-veckan 2016 i Örebro, samt deltog genom sin lokala representant i vetenskapliga kommittén som lade programmet för veckan. Vi deltar också med en representant i gruppen som planerar SFOG-veckan 2017 i Stockholm.

Vi har också fortsatt att arbeta med vår andra huvudfråga kring kirurgisk träning. OGU har varit drivande för den nya ST-kursen "Kirurgisk teknik för blivande gynekologer". Vi har fortsatt att lobba för strukturerad kirurgisk träning samt försökt sprida det nya kirurgiska appendixet till Utbildningsnämndens checklistor som publicerades på vår hemsida hösten 2016.

Vi försöker att summera vår verksamhet i varje nummer av MB, annonserar för bl.a. kommande utbyten, konferenser och stipendier, samt tar in referat från bl.a. nationella möten, utbyten och ST-examen. Vi strävar också efter att ha en fullt uppdaterad hemsida och en levande Facebook-sida.

Årets OGU-dagar har framgångsrikt genomförts i Malmö på temat Vulva med nästan 100 deltagande ST-läkare från hela landet. Arbete pågår med OGU-dagarna 2017 i Helsingborg, samt OGU-dagarna 2018 i Hudiksvall.

OGUs ordförande Paulina Arntyr Hellgren har representerat oss i SFOGs styrelse samt på årets verksamhetsmöten. Vi har också två representanter i Utbildningsnämnden. Dessa har deltagit i arbetet med att planera och genomföra ST-examen, samt med arbetet att ta fram det nya ST-kurspaketet.

Vi har en representant i SNAKS, en representant i styrgruppen för GynOp-registret, samt en representant på möten med Svenskt Kirurgiskt Råd.

OGU deltar också i internationellt arbete genom representanter i vår nordiska (NFYOG) respektive vår europeiska (ENTOG) systerförening. NFYOG har fortsatt arbetet med en gemensam utbildningsbank om laparoskopisk träning. ENTOG arbetar för närvarande med att ta fram ett konsensusdokument kring vad som bör ingå i specialistutbildningen i gynekologi och obstetrik i ett försök att på sikt harmonisera specialistutbildningarna i Europa.

Internationellt samarbete

NFOG

SFOGs ordförande har deltagit i NFOGs två styrelsemöten under året.

I juni 2016 genomförde NFOG sin kongress i Helsingfors. I samband med kongressen hölls General Assembly vid vilken föreningen deltog med 5 delegater. Lars Ladfors utsågs till Webmaster för den kommande perioden.

FIGO

SFOG representerades på FIGOs General Assembly i Vancouver oktober 2015 av Lars Ladfors. Vid General Assembly, där SFOG hade fyra röster, valdes Seija Grenman från Finland till vicepresident, Margit Steinholt från Danmark till Executive Board. Sedan tidigare är Anette Tønnes Pedersen från Danmark medlem i Executive Board. För första gången är det tre kollegor från Norden med i FIGOs styrelse.

Föreningen har sitt säte i Stockholm.

Bernt Kjessler-pristagare 2017

Marie Bixo

Marie Bixo har i sin lärargärning ägnat tid och kraft åt såväl grundutbildningen som fort- och vidareutbildningen inom obstetrik och gynekologi. Förutom omfattande erfarenhet som lärare och handledare har Marie Bixo i hög grad bidragit till en omdaning och modernisering av läkarutbildningen i Umeå, där introduktion av proffspatienter och förnyelse av examinationen kan nämnas. Hennes engagemang och kunskaper har lett till att hon har haft pedagogiska ledningsuppdrag vid Umeå universitet.

Under sin tid som SFOGs utbildningssekreterare genomgick vår fort- och vidareutbildning ett genomgripande förbättringsarbete. Under senare år har Marie Bixo som

en av redaktörerna ansvarat för en lärobok av nytt snitt med fokus på symptom och därmed anpassad till vår kliniska vardag.

Marie Bixo är en välmeriterad klinisk forskare och hennes meriter inom pedagogiken imponerar. Hennes insatser har högst påtagligt utvecklat vår specialitet. Intresse, engagemang och klokskap i lyckad förening är grunden för hennes framgångsrika arbete till gagn för vår specialitet. Våra yngre kollegor har tidigare insett detta och belönat Marie Bixo med OGU-priset.

Nu framför vi våra varma gratulationer till en synnerligen välförtjänt mottagare av Berndt Kjessler-priset.

EKONOMI

Flerårsöversikt (tkr)	2016	2015	2014	2013
Nettoomsättning	5 053	4 668	3 898	4 030
Resultat efter finansiella poster	1 210	57	-64	1 076
Soliditet (%)	49	87	85	90

Soliditeten har tillfälligt sjunkit kraftigt jämfört med föregående år. Detta beror på att en faktura rörande SFOG-veckan fakturerats till event byrån och faktura har också erhållits från event byrån. Dessa båda poster som redovisas i posterna kundfordringar och leverantörsskulder påverkar nyckeltalet soliditet på grund av att detta mått uttrycker situationen på en viss balansdag, i detta fall 31 december 2016. De båda fakturorna "blåser upp" balansomslutningen i föreningen, och eftersom soliditeten utvisar eget kapital i förhållande till balansomslutningen så minskar denna. De båda posterna regleras på nya året i januari och därefter återställs soliditeten.

Förklaringen utöver reavinsten på 490 tkr avseende sålda värdepapper så är förbättringen hänförlig till faktureringen av avgifter Utbildningsnämndens kurser. Sedan minskade resultatet med inkursnedskrivningen av varulager.

Förändring av eget kapital	Balanserat resultat	Årets resultat	Totalt
Belopp vid årets ingång	3 791 554	-95 452	3 696 102
Disposition enligt beslut av årsstämma	-95 452	95 452	0
Beslutade bidrag	-15 000		-15 000
Årets resultat		996 617	996 617
Belopp vid årets utgång	3 681 102	990 252	4 671 354

Resultatdisposition

Styrelsen före föreslår att till förfogande stående vinstmedel (kronor)

Från föregående år överfört eget kapital	3 681 102
Årets vinst	996 617
	4 677 719
Disponeras så att i ny räkning överföres	4 677 719
	4 677 719

Företagets resultat och ställning i övrigt framgår av efterföljande resultat- och balansräkning med tilläggsupplysningar.

Resultaträkning	Not	2016 1/1-31/12	2015 1/1-31/12
Nettoomsättning		5 052 742	4 667 525
Övriga rörelseintäkter		0	14 609
Summa rörelseintäkter, lagerförändringar mm.		5 052 742	4 682 134

Rörelsekostnader

ARG-verksamhet		-512 724	-146 305
Medlemstidning		-258 470	-260 002
Övriga externa kostnader		-2 522 724	-3 252 771
Personalkostnader	2	-1 053 239	-992 457
Av- och nedskrivningar av materiella och immateriella anläggningstillgångar		-4 904	-4 904
Summa rörelsekostnader		-4 352 061	-4 656 439
Rörelseresultat		700 681	25 695

Finansiella poster

Ränteintäkter		943	561
Realisationsvinster och -förluster		490 312	2 819
Utdelningar		18 104	30 649
Räntekostnader och liknande resultatposter		0	-2 423
Summa finansiella poster		509 359	31 606
Resultat efter finansiella poster		1 210 040	57 301

Bokslutsdispositioner

Förändring av periodiseringsfonder		-30 000	-92 000
Summa bokslutsdispositioner		-30 000	-92 000

Resultat före skatt		1 180 040	-34 699
----------------------------	--	------------------	----------------

Skatter

Skatt på årets resultat		-183 422	-60 753
Årets resultat		996 617	-95 452

Balansräkning

2016-12-31 2015-12-31

TILLGÅNGAR**Anläggningstillgångar****Materiella anläggningstillgångar**

Inventarier, verktyg och installationer	3	14 712	19 616
Summa materiella anläggningstillgångar		14 712	19 616

Finansiella anläggningstillgångar

Andelar i koncernföretag	4	50 000	0
Summa finansiella anläggningstillgångar		50 000	0
Summa anläggningstillgångar		64 712	19 616

Omsättningstillgångar**Varulager mm.**

Färdiga varor och handelsvaror		41 000	447 622
Summa varulager mm.		41 000	447 622

Kortfristiga fordringar

Kundfordringar	4 132 896	302 039
Övriga fordringar	171 240	166 419
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	382 129	91 007
Summa kortfristiga fordringar	4 686 265	559 465

Kortfristiga placeringar

Övriga kortfristiga placeringar	3 390 904	3 007 332
Summa kortfristiga placeringar	3 390 904	3 007 332

Kassa och bank

Kassa och bank	1 762 064	1 169 283
Summa kassa och bank	1 762 064	1 169 283

Summa omsättningstillgångar

SUMMA TILLGÅNGAR	9 944 945	5 203 318
-------------------------	------------------	------------------

Balansräkning

2016-12-31 2015-12-31

EGET KAPITAL OCH SKULDER**Eget kapital****Fritt eget kapital**

Balanserat resultat	3 726 102	3 806 554
Beslutade bidrag	-45 000	-15 000
Årets resultat	996 617	-95 452
Summa fritt eget kapital	4 671 354	3 696 102
Summa eget kapital	4 671 354	3 696 102

Obeskattade reserver

Periodiseringsfonder	1 062 000	1 032 000
Summa obeskattade reserver	1 062 000	1 032 000

Kortfristiga skulder

Leverantörsskulder	3 334 220	137 219
Skatteskulder	183 422	0
Övriga skulder	99 139	13 082
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	588 444	324 915
Summa kortfristiga skulder	4 201 591	475 216

SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER	9 994 945	5 203 318
---------------------------------------	------------------	------------------

Noter**Not 1 Redovisningsprinciper Allmänna upplysningar**

Årsredovisningen är upprättad i enlighet med årsredovisningslagen och Bokföringsnämndens allmänna råd (BFNAR 2016:10) om årsredovisning i mindre företag.

Kortfristiga placeringar värderas enligt lägsta värdes princip. Upplupen ränta på placeringarna redovisas som upplupen intäkt i balansräkningen.

Långfristiga värdepappersinnehav värderas kollektivt då syftet med placeringarna är att uppnå riskspridning.

Värdepapper, som är anläggningstillgång, är upptagen till anskaffningsvärde minskat med eventuellt erforderliga nedskrivningar, avseende bestående värdenedgångar.

Marknadsvärdering/Förmögenhetsberäkning

Stiftelsens förmögenhet definieras som värdepapper upptagna till marknadsvärde, och övriga tillgångar upptagna till bokfört värde minskade med främmande skulder.

Anslag

Beviljade anslag redovisas direkt mot fritt eget kapital (disponibla medel). Anslagen skuldförs vid beslutstillfället.

Gåvor

Stiftelsen skall tillgodose sitt ändamål genom att bland annat delar av under senaste året tillkomna gåvor/donationer disponeras för stipendier.

Not 2 Medelantalet anställda	2016	2015
Medelantalet anställda	2	2
Not 3 Inventarier, verktyg och installationer		
Ingående anskaffningsvärden	24 520	0
Inköp	0	24 520
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	24 520	24 520
Ingående avskrivningar	-4 904	0
Årets avskrivningar	-4 904	-4 904
Utgående ackumulerade avskrivningar	-9 808	-4 904
Utgående redovisat värde	14 712	19 616
Not 4 Andelar i koncernföretag		
Ingående anskaffningsvärden	0	0
Bildande av koncernbolag	50 000	
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	50 000	0
Utgående redovisat värde	50 000	0

Under året har Föreningen svensk Förening för Obstetrik och Gynekologi bildat SFOG Utveckling AB (559076-6431) med syfte att bedriva utbildningsverksamhet.

Stockholm den 5 april 2017

<i>Andreas Herbst</i>	<i>Eva Uustal</i>
Ordförande	Vice ordförande
<i>Helena Kopp Kallner</i>	<i>Bengt Karlsson</i>
Facklig sekreterare	Skattmästare
<i>P-G Larsson</i>	<i>Ellika Andolf</i>
Vetenskaplig sekreterare	Utbildningssekreterare
<i>Liselott Andersson</i>	<i>Kristina Nordquist</i>
Redaktör för Medlemsbladet	Ledamot
<i>Paulina Arntyr Hellgren</i>	<i>Lars Ladfors</i>
OGU-representant	Webbmaster
<i>Ove Axelsson</i>	
ARGUS	
Vår revisionsberättelse har lämnats den	
Crowe Horwath Osborne AB	
<i>Christer Eriksson</i>	<i>Gerald Wallsterson</i>
Auktoriserad revisor	Revisor

Skattmästarens rapport för 2016

Föreningens ekonomi är god. Resultatet för 2016 visar ett överskott på 1 210 000 Skr. Orsaken till det goda resultatet är att SFOG dels har gjort en reavinst på 490 000 på sålda värdepapper och dels har faktureringen av avgifter för SFOG fortbildningskurser givit ett klart överskott. Budgeterade kostnader för övrig verksamhet har också givit lägre än prognos.

Största förändringen på den ekonomiska sidan under 2016 har varit förberedelsearbete inför bildande av ett servicebolag. Detta finns nu på plats från 2017-01-01 under namnet SFOG Utveckling AB. Funktionen blir som ett helägt dotterbolag till SFOG. Fr.a. kommer all ekonomisk aktivitet kopplad till administration av ST-kurser att hanteras av AB. Successivt kommer också ekonomin kring SFOG-veckan och OGU-dagarna att infogas i vårt AB.

Verksamhetens budget läggs nu delvis om fr.o.m. 170101 för att kunna hantera vårt ökade uppdrag och ansvar för administration av ST-kurserna. Det är ett stort ekonomiskt ansvar som föreningen nu tar på sig och den ekonomiska kontrollen av fakturering för kurskostnader/deltagaravgifter kräver stor noggrannhet och ett jämt fakturaflöde.

Skattmästarens uppfattning är att styrelsen, tillsammans med kansliet, skapat rutiner som skall hålla långsiktigt. Som framgår av redovisningen finns god ekonomisk reserv som kan täcka vissa tillfälliga behov.

Nuvarande medlemsavgifter och kursadministrativa avgifter förslås vara oförändrade under 2017 och troligen också 2018.

Bengt Karlsson

SFOGs budget 2017

Intäkter

Medlemsavgifter	1 400 000
Medlemsblad annonsering	200 000
ARG-Abonnemang	760 000
Försäljning ARG-rapport	100 000
Försäljning Diagnoshandbok	50 000
Årsrapport Kvinnokliniker	250 000
Platsannonser hemsida	230 000
Kursavgift administration	600 000
Övriga poster	75 000
Summa intäkter	3 665 000

Kostnader

SFOG-kansliet	1 125 000
Medlemsavgifter (NFOG/ACTA/EBCOG/FIGO/IFFS)	800 000
Medlemsbladet 1-5 (layout/tryck/utskick)	300 000
ARG-rapporter (tryck/utskick)	100 000
Styrelsemöten (inkl internat)	337 500
Övriga Möten	175 000
Utbildningsnämnden	225 000
Vetenskapliga nämnden	30 000
SNACS	10 000
Kvalitetsnämnden	10 000
ARG-verksamhet	50 000
Diagnoshandbok	0
Årsrapport kvinnokliniker	50 000
Datakostnader	75 000
Hemsida	37 500
Revision	45 000
Diverse övriga kostnader	75 000
OGU	185 000
Förändringar lager	30 000
Summa kostnader	3 660 000

SFOG Utveckling budget 2017

Intäkter

Kursavgifter	9 801 700
Summa intäkter	9 801 700

Kostnader

Direkta kurskostnader	8 501 666
SFOG Kansli (lönekostnader, admin mm)	1 040 000
Summa kostnader	9 541 666

Förslag till styrelse för SFOG 2018

Ordförande	Andreas Herbst	fortsatt mandat
Vice ordförande	Eva Uustal	fortsatt mandat
Facklig sekreterare	Helena Kopp Kallner	omval
Vetenskaplig sekreterare	Per-Göran Larsson	fortsatt mandat
Utbildningssekreterare	Ellika Andolf	omval
Skattmästare	Bengt Karlsson	fortsatt mandat
Redaktör	Liselott Andersson	omval
ARGUS	Ove Axelsson	fortsatt mandat
Övrig ledamot/webbansvarig	Lars Ladfors	fortsatt mandat
Övrig ledamot	Kristina Nordquist	omval
Övrig ledamot/OGU representant	Paulina Arntyr Hellgren	fortsatt mandat

Revisorer:

Aukt revisor	Christer Eriksson	fortsatt mandat
Lekmannarevisor	Gerald Wallstersson	fortsatt mandat
Revisorssuppleant	Anna Ekeryd Andalen	fortsatt mandat

SFOGs valberedning 2017:

Pia Teleman (sammanställande), Birgitta Essén, Anna Bäckström

STIFTELSEN
FÖR UTBILDNING
OCH UTVECKLING
INOM OBSTETRIK
OCH GYNEKOLOGI

**Stiftelsen hanterar ansökningar
fortlöpande under året med besked
inom en månad (utom sommartid).**

www.stiftelsen.org/KK_Stiftelsen/Valkommen.html

SVENSK FÖRENING FÖR OBSTETRIK & GYNEKOLOGI
Swedish Society of Obstetrics and Gynecology

I SAMARBETE MED

EUROPEAN FEDERATION FOR COLPOSCOPY & PATHOLOGY OF THE LOWER GENITAL TRACT (EFC)

Kurs I Cervix Dysplasier

Kursen kommer att fokusera på principer för utredning, behandling och uppföljning av cervixdysplasier inklusive adenocarcinom i cervix. Tyngdpunkten av kursen ligger påbedömning av kolposkopibilder och falldiskussioner.

Efter godkänd kurs deltagarna kommer erhålla intyg både från SFOG och från EFC.

Kursen motsvarar 24 CME poäng

ST-läkare är välkomna till kursen. Även om kursen inte ingår i kursprogram för ST-läkare, ger kursen gedigna kunskaper i kolposkopi som de kommer att ha nytta av i framtiden.

Kurstid: 15–17 november 2017

Kursplats: Stockholm

För vidare information och kursanmälan:

miriam.mints@telia.com

Årets OGU-program klart

– anmäl dig till SFOG-veckan i Stockholm!

OGUs program:

- OGU-kurs: Malign gynekologi - från malignitetsmisstanke via opsalen till livet efter behandling
En interaktiv och spännande kurs med några av landets främsta föreläsare inom tumörkirurgi, ultraljudsdiagnostik och gynonkologi . Fallbaserade föreläsningar inom ultraljudsdiagnostik och utredning av gynekologisk malignitet, kirurgi och livet efter behandling. Avslutningsvis blickar kursen in i framtiden - vad är frontlinjen inom tumörkirurgin och vad kommer närmast?
- OGU-symposium: Könststypning - våga fråga! Bitu Eshraghi och Emma Frövenholt Hertting från AMEL-mottagningen föreläser torsdag 31/8 om hur vi bäst bemöter könststypade kvinnor inom gynekologi, mödrahälsovård och förlossning.
- Socialt program: Båttur i sensommarkvällen och middag i historisk miljö på Långholmen arrangeras tisdag kväll 29/8 i samarbete mellan OGU och SFOG.

Gå in på sfogveckan.se för mer info, anmälan och ansökan till OGU-kursen.

Varmt välkommen!

OGUs ordförande informerar

Bästa medlemmar,

Denna vecka hoppades våren över i Örebro och sommaren tågade in med full styrka. Min yngsta älskling Elvira har glatt plockat maskrosor och satt i vaser så nu är det svårt att få plats med middagstallrikarna på köksbordet. Jag hann hem till denna yra från Helsingborg och OGU-dagarna i förra veckan. Tusen tack till organisationskommittén med lokala ST-läkare som presenterade ett fantastiskt program i en mycket bekväm och trevlig inramning. Deltagarantalet var rekordstort på 107 ST-läkare och sponsorerna bidrog med ekonomiska medel och information om alla möjliga nyttigheter som vi har möjlighet att använda oss av i vårt arbete. Antenatal obstetrik belystes högt och lågt och ett mer fullödigt referat från dagarna går att läsa i detta nummer av MB. OGU:s styrelse tog tack-samt emot årsmötets fortsatta förtroende för sin verksamhet på tisdagen och på onsdagen följde vårt verksamhetsårs första styrelsemöte. Eftersom vi i år bara bytte ut en av våra styrelseledamöter, vår sekreterare, var vi en erfaren grupp som snabbt kunde komma in i planeringen av årets kommande aktiviteter. Näst på tur för hela styrelsen blir SFOG-veckan och efter detta tvådagars-mötet i september. Där kommer vi bland annat att sätta oss ner och utforma 2018 års OGU-enkät. Om ni har idéer eller frågor som ni önskar att vi ska belysa är ni hjärtligt välkomna att höra av er till oss i styrelsen. Vår internationella representant i Norden Anna-Karin Jacobsson åkte sedan direkt vidare till NFYOG-möte i Danmark och skriver också mer om det mötet i detta blad.

Efter drygt tre års tid i OGU:s styrelse och mycket tid som har lagts ned på att

lobba för en bättre kirurgisk träning för alla ST-läkare i vårt land, har det för mig utkristalliserat sig några ytterligare frågor som berör ämnet. Innan jag gick med tog tidigare medlemmar i OGU:s styrelse från start hem kampanjen "Ge kniven vidare" från Danmark genom just vårt nordiska samarbete i NFYOG. Kampanjen gick ut på att belysa vikten av att just lämna kniven vidare från den erfarna kirurgen till ST-läkaren och spreds till alla våra kirurgiska systerspecialiteter i Sverige. Sedan fick OGU som bekant höra talas om den strukturerade modell för gynkirurgisk träning som finns i Falun, "Gynsatsningen", och bestämde sig för att aktivt sprida information om denna. Under detta arbete mötte vi en hel del kritiska frågor från många håll i landet som jag skulle vilja ta upp här. Bland annat kom det fram att man på många ställen var rädd för att många av de nyfärdiga specialisterna som aldrig fått göra någon gynsatsning nu skulle bli en "förlorad generation" och aldrig lära sig operera. Detta ser jag som ett allvarligt tecken på hur eftersatt just den kirurgiska träningen varit inom vår specialitet under lång tid. Det appendix till SFOG:s checklistor, som bygger på Socialstyrelsens föreskrifter och målbeskrivning för ST, har också ifrågasatts upprepade gånger med motiveringen om det verkligen är rimligt att tro att ST-läkare exempelvis kan hinna lära sig att göra en laparoskopisk salpingektomi eller en diagnostisk hysteroskopi under sin ST. Om man jämför med kirurgerna lär de sig ofta att göra en laparoskopisk appendektomi under sitt första år på ST, i alla fall om man är på en mindre klinik. Det finns på

högre nivåer också en aktiv diskussion kring hur vi med ökande behov av spetskompetens inom olika delar av specialiteten och eventuellt också fler subspecialiteter ska kunna täcka framtidens behov av bakjourer. (Fetomaternell medicin utreds just nu som en framtida subspecialitet till Obs/Gyn vilket ni kan läsa om i föregående MB.) I bakjournsledet tänker jag att vår kirurgiska kompetens också spelar en stor roll för patientsäkerheten både nu och i framtiden. De flesta kliniker är för små för att ha dubbla bakjournsled (en obstetriker och en gynekolog), eller är det det som kommer att bli kravet i framtiden för att nå upp till hyfsad kirurgisk kompetens? Jag kommer att jobba för en förbättring av den kirurgiska träningen för oss ST-läkare men även våra övriga kollegor, under min resterande tid som OGU:s ordförande. Och jag kommer att följa de större kompetensförsörjningsfrågorna med stort intresse även efter jag avgår. En knäckfråga för vår specialitet i framtiden tror jag!

Med hopp om att ni alla får en härlig sommar,

Paulina Arntyr Hellgren

Sök anslag från NFOG!

Du kan söka anslag från NFOG-fund för

- Klinik- eller forskningsbesök utanför Sverige
- Projektarbete i utvecklingsländer
- Kurser utanför Sverige
- Forsknings- eller klinikprojekt i samarbete med andra nordiska länder

Obs! Sista ansökningsdag 1/10! För ansökan, gå in på
http://www.nfog.org/nfog_fund.shtml.

Inbjudan till terapiinriktat seminarium

Program 9.00–16.00

Ta del av det senaste inom området

Rikliga menstruations- blödningar

Diagnostik, utredning och behandling

Göteborg

15

september
2017

Rikliga menstruationsblödningar: Symptom eller sjukdom?

Polyper och rikliga menstruationsblödningar: Diagnostik och behandling

Uteruscancer och rikliga menstruationsblödningar

Hjälp! Hon blöder i alla fall. Vad gör vi nu? Sammanfattning

Miriam Mints, universitetslektor, docent, överläkare, Karolinska Institutet

Endometrios och riklig blödning

Johanna Nordengren, överläkare, KK SUS, Malmö

Koagulopatier och rikliga menstruationsblödningar

Fariba Baghaei, PhD, överläkare, Sahlgrenska Akademien

Cervixcancer och rikliga menstruationsblödningar

Sonia Andersson, professor, överläkare, Karolinska Institutet

Myom: och konservativ behandling

Jaques Donnez, professor

Hysterektomi på benign indikation: val av metod

Folke Flam, docent, medicinsk chef, Cevita Care AB

Awake operative gynecological procedures in the office setting?

Francis Gardner, MD, Queen Alexandra Hospital, Portsmouth, GB

Ansvarig: Docent Miriam Mints

Anmälan till: marie@ipct.se, senast 22/6

Plats: Radisson Blu Scandinavia Hotel

Adress: Södra Hamngatan 59, Göteborg

Kostnad: 475 kr

Seminarier arrangeras i samarbete med
Cevita Care och HemARG

Nordiskt samarbete

Sitter på Öresundståget och känner närheten till övriga Norden.

Jag har just avslutat en lång mötesvecka som inleddes i Helsingborg med OGU-dagarna och OGU:s årsmöte samt styrelsemöte. Efter ett snabbt pitstop hos familjen som utlokaliserats till skånerregionen denna vecka, bar det nästa dag av över sundet till Örestad och Bella Sky Hotel. Där hade Education Committee från NFOG, vår nordiska sammanslutning av de nationella specialistföreningarna inom obstetrik och gynekologi, anordnat utbildningskonferens om hormonbehandling. Man hade föreläsare från hela Norden och ca 140 deltagare och programmet var indelat i tre underrubriker, "Changes in life", "Hormone therapy" och "To be or not to be pregnant". Föreläsningarna var kliniskt relevanta och höll hög kvalitet. Något som var slående var hur lite vi vet om varandras riktlinjer och att vi gör en hel del olika även om vi

alla tillhör Norden. Vi i NFYOG (Nordic Federation of Young Obstetricians and Gynaecologists) gör vårt bästa för att krympa avstånden mellan de nordiska länderna och har som ett av våra mål att samarbeta kring ST-utbildning.

Efter utbildningskonferensen fortsatte vi med NFYOGs styrelsemöte vilket vi har två till tre gånger per år och ofta i samband med någon NFOG aktivitet. Vår ordförande Elisabeth Rosén deltar i alla NFOGs styrelsemöten. Då NFOG precis i dagarna kommer att lansera en ny hemsida enades vi om att närmast arbeta med innehållet under NFYOGs flik. Vi kommer där bland annat ha glädjen att lägga upp kirurgiskt utbildningsmaterial för ST samt påbörja en slags global plattform användbar för de ST-läkare som funderar på att förlägga en kortare tid av sin ST utomlands, företrädesvis

i något utvecklingsland. Hör gärna av er till mig om ni vill dela med er av användbar information. Temat global hälsa är aktuellt då detta kommer att vara ett övergripande tema på NFOG:s nästa kongress i Odense 2018. Där kommer det även att anordnas givande preworkshops och en del mer specifika ST-aktiviteter.

Något som framkommit från flera håll är svenskarnas låga närvaro på nordiska möten och konferenser. Vi utgör en procentuellt stor del av Norden så kika gärna in på NFOG:s nya hemsida framöver och gilla NFYOG på facebook så får du möjlighet att ta del av ett större sammanhang!

Anna-Karin Jacobsson,
för OGU och NFYOG

Svenskt kirurgiskt råd

Svenskt kirurgiskt råd är en sammankomst för de kirurgiska specialiteterna. I rådet ingår representanter från anesthesi och intensivvård, öron-näsahals, ortopedi, kirurgi, gynekologi/obstetrik, urologi, neurokirurgi, plastikkirurgi, handkirurgi, thoraxkirurgi, barnkirurgi och ögon. Rådet har 2 möten per år och en representant från SFOG och OGU är med på mötena. Vi diskuterar bl. a. ST-utbildningen. På senaste mötet jämfördes ST-tentorna i de olika specialiteterna. Vi tittar också på

hur fortbildningen ser ut för specialister. En sak som svenskt kirurgiskt råd har tagit upp är frågan om att utveckla ett s.k. wetlab i Sverige för att möjliggöra förbättrad kirurgisk träning. Frågan kommer att tas upp vidare på kirurgveckan i Jönköping. Om du har några frågor angående svenskt kirurgiskt råd hör gärna av dig!

Hanna Toorell
hanna.toorell@rjl.se

OGU-dagarna 2017

”Det blåser alltid och har alltid blåst i Skåne” skriver Fritjof Nilsson Piraten i ”Fiskafängel”. Så fick även vi erfara 24-25 april när Sundets pärla bjöd in till OGU-dagarna 2017, tema antenatal obstetrik. Vi var 100+ ST-läkare från kvinnokliniker från hela Sverige som samlades för att under dessa två dagar förkovra oss, umgås och äta obskura mängder gofika. Lite för kallt för bad på stadens strand ”Tropical beach” (SIC), men vi fick bada i solljuset när det sken genom glastaket till konferensrummet på hotell Radisson Blu Metropol och njuta av dess glittrande i Öresund.

Hela evenemanget får beskrivas som oerhört lyckat. Våra värdar, ST-läkarna i Helsingborg, hade investerat mycket tid, arbete och omsorg på att förse oss med ett väl genomtänkt vetenskapligt program som belyste de centrala aspekterna av antenatal obstetrik. Det bjöds även på kardiiovaskulärt gynsamma aktiviteter, en hjärtlig fest och en goodie bag med stilren grafik och användbart innehåll.

Med en informativ föreläsning om graviditetsdiabetes inledde Claes Ignell (överläkare och dr Med Vet, KK Helsingborgs lasarett). Jerker Nederman (överläkare, akutcentrum, Helsingborgs lasarett) tog därefter med oss med på en dynamisk fördjupning i ämnet hypotyreos under graviditet, hyponatremi och varför man ska tycka illa om homeopaten Mark Starr. Två omfattande ämnen, pre-eklampsi och prematurbörd, avhandlades genomgripande men koncist av Ulrik Dolberg Anderson (överläkare, PhD, KK Skånes universitetssjukhus) respektive Åsa Leijonhufvud (överläkare, KK Vrinnevisjukhuset Norrköping). En uppskattad talare denna dag var Katri Nieminen (överläkare, MD, PhD, KK Vrinnevisjukhuset Norrköping). I sin

Foto: Wazhma Stanikzai

föreläsning ”När huvudet kommer i vägen – vad kan jag göra med de förlossningsrädde?” gavs även väldigt konkreta råd i interaktionen med den förlossningsrädde. Lars Thun (överläkare, KK, Skånes universitetssjukhus) avslutade dagen med konststycket att tackla immunisering och fetomaternell blödning på ett lättfattligt och begripligt sätt. Hans inledande quiz avdramatiserade effektivt åhörarnas otillräcklighetskänslor inför detta komplexa ämne.

Efter gemensam jogging/yoga bjöds det till middag och fest på Dunkers kulturhus. Denna arkitektoniska pärla byggdes efter donation från gummistövelmagaten Henry Dunker, och har varit kulturpolitiskt omdebatterad sedan invigningen 2002. Kim Utzon, son till arkitekten bakom operahuset i Sydney, designade detta kulturens vita fyrstorn som bl.a. varit föremål för en hungerstrejk. Enbart att få kliva innanför portarna, till mjuka toner av jazz, var således en upplevelse. Middagen var mycket njutbar, sällskapet oslagbart och jazzbandet växlade upp i takt med att stämningen blev mer uppsluppen. Efter middagen fortsatte festen

och det blev yster dans.

På tisdagen fortsatte det givande föreläsningsprogrammet. Vi fick höra om infektioner under graviditet av Karin Pettersson, som förutom sin redan imponerande långa titel (överläkare obstetrik, patientflödesschef komplicerad graviditet och förlossning på Karolinska universitetssjukhuset) också är en av experterna bakom Infpreg. Föredraget om obesitas och graviditet av Marie Blomberg (docent och förlossningsöverläkare, KK universitetssjukhuset Linköping) var en riktig ögonöppnare som säkert kommer att påverka många av åhörarnas fortsatta arbete. Andreas Herbst (docent, KK Skånes universitetssjukhus) var sista man ut med att initierat tala om induktion av förlossning.

Vi samlades även för att guidas i det nya systemet vad gäller ST-kurser och för att ha OGU-årsmöte. OGU-styrelsen redogjorde för verksamhetsåret och för enskilda ansvarsområden. Mycket hårt arbete har investerats i utvecklingsarbete för specialiteten, internationellt samarbete och utbildningsfrågor. Som medlem känner man tacksamhet att vi har så

drivna personer som står på frontlinjen. En ödmjuk inbjudan gavs också för var och en med intresse för dessa större frågor – detta går att utforska mera på OGU:s hemsida. Anna-Karin Jacobsson valdes om som internationell representant på ett år. Eric Lagerström valdes om som kassör på ett år. Susanna Fahlgren tackades av som sekreterare och Therese Friis valdes att ta hennes plats.

Hudiksvall står värd för OGU-dagarna 2018. Temat blir bäckenbotten! Arbetet har redan inletts för att kunna ge er bästa möjliga upplevelse av vetenskapligt innehåll och social gemenskap i vår charmiga, sydnorrländska stad. Missa inte denna chans att uppleva Hälsinglands rika kulturtraditioner, blånande berg och att tillsammans med oss utforska bäckenbottens mysterium.

*Lisa Vinnerljung, ST-läkare,
Kvinnokliniken Hudiksvall*

Foto: Rasmus Malgerud Björgell

Nyheter från Europa

Årets ENTOG (european network of trainees in obstetrics and gynecology) utbyte till Slovenien går av stapeln i maj och det har varit högt söktryck på platserna. Grattis Cecilia Allansson och Emma Turner som får resa, vi ser fram emot att läsa er reseberättelse i nästa MB!

Engagera dig i ENTOG!

Är du intresserad av internationellt arbete? Vill du verka för att förbättra och harmonisera ST och främja europeiskt samarbete? Engagera dig i ENTOG! Årsmöte för ENTOG hålls 3e juni och det är då tre platser i ENTOG:s styrelse uppe för val - ordförande, sekreterare och ledamot. Nuvarande styrelseledamot Agnieszka Horala från Polen är nominerad till ordförandeposten, men ENTOG välkomnar intressenter för samtliga poster. Passa på! Läs mer om vad styrelsearbetet i ENTOG innebär på entog.eu eller mejla executive@entog.eu.

Nyfiken på Ryssland? Unik möjlighet att åka på utbyte till Moskva!

Under 2017 erbjuder Research Center for Obstetrics, Gynecology and Perinatology i Moskva ST-läkare i ENTOG:s medlemsländer att delta i ett utbyte. Utbytet är upp till fyra veckor långt och innefattar mat och boende samt handledning på engelska och introduktion av en lokal ST-läkare inom öppenvård, slutenvård, labb, simulatorträning och operation. Läs mer på entog.eu eller mejla Dr. Ekaterina Yarotskaya, Head, Dept. International Cooperation, Research Center for Obs., Gyn. & Perinatology (inter_otdel@mail.ru).

Sahlgrenska University Hospital and St George's University Hospital, invite you to:

CTG Master Class

Dates:

4th to 5th of December at Östra Sjukhuset, Sahlgrenska University Hospital, Gothenburg.

Conducted by the Intra Partum Fetal Monitoring Group from St George's University Hospital, London for healthcare professionals in Obstetrics.

The program includes:

- Fetal heart rate control and pathophysiology
- Deeper understanding of intrapartum hypoxia and the wider clinical picture
- Interactive review of cases

Faculty:

Edwin Chandraharan

Austin Ugwumadu

Corinne Pedroletti

Annika Mårtendal

Venue:

4 /12 - 2017 Östra Aulan - Centralklinikien/Östra Sjukhuset

5/12 - 2017 Järneken - KK-huset/Östra Sjukhuset

Two day course fee: 1690 SEK (excl. VAT, including lunch and coffee).

For registration:

To all employees at Sahlgrenska University Hospital: Please make your registration at SU/Obstetrikens web-site. FOU och utbildning/interna utbildningar.

To all interested participants outside SU: Please make your registration at

www.neoventa.com/education/ctgmasterclass/registration/

Please note we must receive payment as cleared funds prior to course.

Places available on 'first come first serve' basis.

For more information about the program visit:

www.neoventa.com/education/ctgmasterclass/

The CTG Master Class will give you a deeper understanding of CTG and CTG interpretation and offers an incomparable opportunity for obstetricians and midwives to assess and interpret a wide range of real life obstetric emergencies. This highly esteemed course is run by the team at St George's several times a year.

The Master Class is arranged in cooperation with Neoventa Medical

Fascinerande bok om äggets kulturhistoria

Ägget är naturens mirakelförpackning. Gynekologen och professorn Nils-Otto Sjöberg har ägnat mer än femtio år åt att utforska livets början, fruktbarheten och födelsen. I den vackra och rikt illustrerade boken *Sagan om ägget* får vi ta del av hans fängslande efterforskningar i ämnet.

– Ägget symboliserar framförallt fruktbarhet, en central del av min profession och min forskning. Men min fascination inför ägget omfattar även dess betydelse inom kulturhistorien, folkloristiken, religionen, gastronomin och konsthistorien, berättar Nils-Otto Sjöberg.

I takt med ett växande intresse började Nils-Otto Sjöberg även att samla olika föremål på temat ägg. Det blev en stor samling ägg i olika former, utförda av

olika konstnärer, som sedan donerats till Kvinnoklinikerna på lasaretten i Malmö och Lund.

I den vackra och intresseväckande boken *Sagan om ägget* får vi en person-

lig och mångfacetterad skildring av äggets kulturhistoria, som kopplas samman med författarens yrkeserfarenhet och forskargärning.

Nils-Otto Sjöberg är gynekolog och professor i obstetrik, verksam i Lund. Han har ägnat mer än femtio år åt att utforska livets början, fruktbarheten och födelsen.

Sagan om ägget finns att köpa i en bokhandel nära dig!

Hör gärna av dig till förlaget om du vill köpa in större partier av boken till ett förmånligt pris.

OBS! Kontakta gärna förlaget om du är intresserad av att publicera utdrag ur boken.

Utdrag ur boken

Min egen saga om ägget tog sin början för drygt femtio år sedan. Det var 1963. Jag kom som ung underläkare till Kvinnokliniken i Malmö. Min chef, den nyutnämnde professorn, hälsade mig välkommen med ett konstföremål: fyra ägg i olika storlekar monterade på en träplatta – strutsägget, gåsägget, hönsägget och duvägget.

Äggen fick stå på min mottagning för att hjälpa mig i mötet med patienten, när jag skulle beskriva den förändring av livmodern eller äggstockarna, som jag noterat vid den gynekologiska undersökningen. Detta var före ultraljudets och titthälsoperationernas tid i specialiteten förlossning och kvinnosjukdomar, obstetrik och gynekologi – läkaren kände med sina egna händer arten och graden av förändringar vid den så kallade bimanuella palpationen.

Referensplattan i mitt mottagningsrum väckte – eller kläckte – mitt intresse för ägget, naturens mirakelförpackning, symbolen för bland annat livets början, fruktbarheten och födelsen. Som forskare och läkare i obstetrik och gynekologi började jag samla kunskaper och föremål kring ägget. Under ett halvt sekel har jag färdats i sällskap med ägget i olika vetenskaper: i religionshistoria och folkloristik, konsthistoria och kokkonst, i kulturhistoria och – naturligtvis – i den medicinska vetenskapens revolutionerande forskning med ägget i centrum. I den här boken vill jag berätta min högst personliga version av *Sagan om ägget* i text och bild.

Hysterektomi och OPPportunistisk SAlpingektomi

HOPPSA-studien startar i Göteborg före sommaren och i resten av landet efter sommaren!

Alla patienter under 55 år som ska genomgå hysterektomi på benign indikation kommer att få förfrågan om medverkan i samband med att hon fyller i sin hälsodeklaration till GynOp.

Alla som använder GynOp kommer att se info och frågor om HOPPSA.

Under SFOG-veckan håller vi ett informationsmöte om HOPPSA. Passa på att komma dit och få information om studien, samt få randomisering och andra praktiska detaljer demonstrerade i GynOp.

Måndag 28 augusti kl.12-13. Lunch serveras.

Du som inte kan komma då, men vill ha mer information; hör av dig till någon av oss i HOPPSA styrgrupp:

annika.strandell@vgregion.se

annika.idahl@umu.se

karin.sundfeldt@obgyn.gu.se

mats.löfgren@umu.se

mathias.palsson@gu.se

anna.darelius@vgregion.se

VI SÖKER

SPECIALISTER INOM GYNEKOLOGI

för återkommande vikariatsmöjlighet på sjukhuset i Torsby

För mer information om arbetsinnehåll, ersättning, boende etc kontakta oss gärna.

VI SÖKER DIG SOM är specialist inom obstetrik och gynekologi.

KONTAKTA GÄRNA mottagningssköterska Lena Håkansson, tfn 0560-472 01, lena-hakansson@liv.se eller

HR-strateg Jörgen Byh, tfn 0560-471 15, jorgen.byh@liv.se

Läs mer på www.liv.se/jobb

LANDSTINGET I VÄRMLAND erbjuder hälso- och sjukvård och tandvård av högsta kvalitet. Tillsammans med våra patienter stärker vi folkhälsan och utvecklar vården så att den kan bidra till en livskvalitet i världsklass i Värmland.

Specialistexamen i Obstetrik & Gynekologi 2017

Skrivningen består av 12 fallbaserade kortsvarsfrågor. Totalt omfattar skrivningen 120 poäng. Skrivtid max 5 timmar. Hela skrivningen inklusive svar finns på www.sfog.se under fliken utbildning.

Fråga 1

Malin 20 år, kommer till kvinnoklinikkens mottagning på grund av utebliven mens sedan ca 1 år tillbaka. Hon fick mens vid 14 års ålder och har endast haft mens 2-3 gånger per år sedan menarche. Malin är frisk och tar inga läkemedel. BMI 20. Tränar 7 gånger i veckan, styrketräning och Zumba. Åter regelbundet, fem mål om dagen. Malin har en pojkvän och använder kondom som preventivmedel. Malin nämner också lätt ökad behåring i ansiktet.

a) Vilka hormonprover ska kontrolleras hos Malin och varför? (1p)

b) Vilken behandling/behandlingar föreslår du för Malins besvär om alla provsvar och undersökningar är normala? (2p)

c) Hur påverkans kvinnans hälsa av en långvarig amenorré? (3p)

d) Hur klassificeras anovulation enligt WHO? (2p)

Tillbaka till din mottagning. Malin kommer på ett återbesök ett drygt halvår senare. Hon har fått tillbaka sin menstruation efter behandling med p-piller men utan p-piller får hon ingen mens. Malin vill bli gravid.

e) Vilken behandling föreslår du nu? (2p)

Fråga 2

Cornelia, som fyller 15 år om ett par månader, sökte för några veckor sedan pga. en herpesinfektion och fick behandling. Cornelia var tidigare tillsammans

med Daniel som går i samma klass. Sista mens var då för "typ en månad sen". Hon är inte längre ihop med Daniel. Hon är nu besvärsfri men berättar att hon tagit ett "dagen efter piller" efter ett oskyddat samlag men mens har fortsatt att utebli och hon har nu till sin stora fasa "plusat". Detta är inte vad hon tänkt sig just nu och paniken stiger.

"Dagen efter piller" är en annan benämning på "akut p-piller"

a) Vilka olika typer av akut preventivmedel finns? Hur fungerar dessa? Beskriv. (3p)

Med ultraljud konstaterar du en viabel simplexgraviditet, motsvarande graviditetsvecka 8+4. Cornelia vill omedelbart göra abort. Hon kräver att du inte berättar för hennes föräldrar. "Dom kommer att slå ihjäl mig" säger hon.

Cornelia berättar att hon inte vet om det är Daniel eller den killen hon var ihop med innan, Petter som också går i samma klass, som är "pappa". Hon har samtyckt fullt ut till samlag. Cornelia berättar gråtande att hennes mamma har en hopplös situation där hennes sambo misshandlar henne och hon är livrädd för vad han ska göra om han får reda på att hon är gravid. Du samråder med kuratorn på mottagningen.

b) Vad gör ni/gör ni inte och varför? Vilka överväganden gör ni? (3p)

c) Vad finns det för abortmetoder att tillgå i denna graviditetsvecka? Vilken rekommenderar du? Motivera! (2p)

Så småningom blir situationen mer stabil och du börjar fundera över vilken preventivmetod som Cornelia bör rekommenderas framöver.

d) Vad rekommenderar du? Motivera! (2p)

Fråga 3

Du är nybliven specialist. Barnmorskan på ultraljudsavdelningen visar dig några bilder från en ultraljudsundersökning på en patient i graviditetsvecka 19 som hon genomfört idag. Hon undrar hur patienten skall handläggas.

a) Vad föreställer bilderna? (1p)

b) Vilka riskfaktorer finns för denna diagnos? (1p)

Nästa patient är uppsatt för att du skall bedöma placenta. Vid undersökning får du dessa bilder.

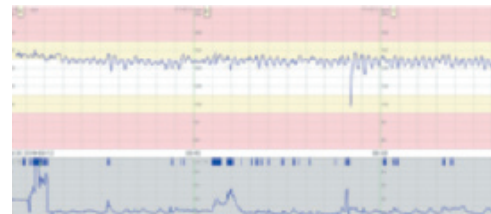
c) Du misstänker en placenta accreta. Vilka ultraljudsfynd gör att man skall misstänka diagnosen? (1p)

Till mottagningen kommer Nora 32 år. Hon väntar första barnet och är i vecka 32. Hon har Mb Crohn och medicinerar med salazopyrin. På grund av hennes sjukdom utförs en tillväxtkontroll som visar +10 %. På ultraljudsbilderna ser du detta:

d) Vad visar bilderna? (1,5p)

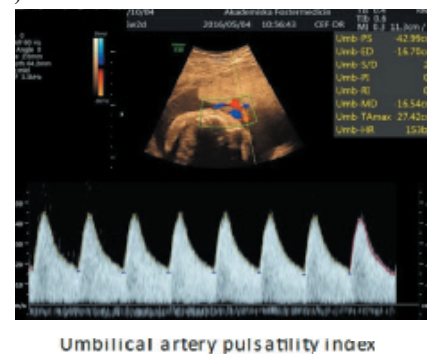
Du beslutar dig för att ta ett CTG.

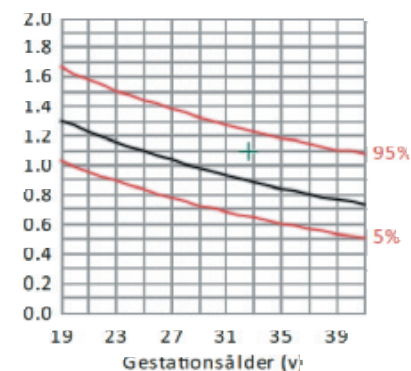
e) Beskriv CTG strukturerat och klassificera: (2,5p)

f) Vilka diagnoser överväger du och hur vill du gå vidare med utredningen? (2p)

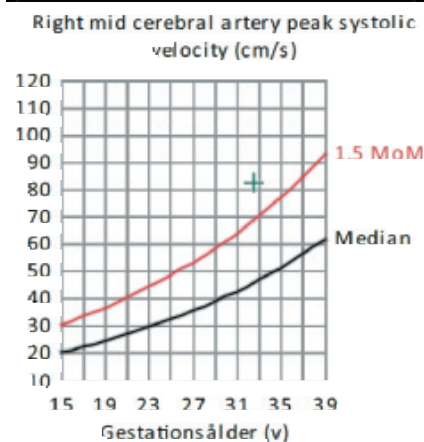
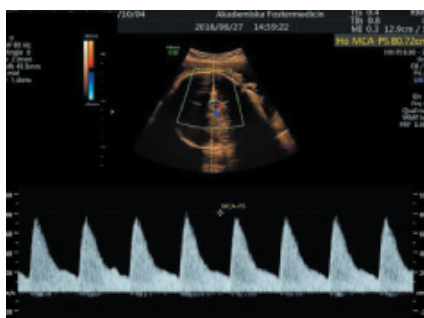
Du beslutar dig för att utföra blodflödesundersökningar på fostret och finner följande:

Umbilical artery pulsatility index

g) Vad visar bilden? (0,5p)

h) Vad visar bilden? (0,5p)

Fråga 4

Maria och Sven väntar sitt första barn. Maria är nu gravid i vecka 40+6 och söker för att hon inte har känt några fosterrörelser alls sedan igår kväll. Barnmorskan tillkallar dig skyndsamt för att hon inte hittar hjärtljud när hon ska koppla CTG. Du undersöker Maria med ultraljud och konstaterar att barnets hjärta inte slår. Du tillkallar en kollega som bekräftar din diagnos – intrauterin fosterdöd (IUFD). Maria och Sven blir förtvivlade, de kräver att du genast tar ut barnet med kejsarsnitt.

a) Vad gör du? Vilken information ger du föräldrarna och vilken utredning är aktuell innan förlossningen (3p)

När Maria är förlöst flyttas hon till gynekologiavdelningen. Hon är mycket ledsen, gråter, undrar om barnet hade överlevt om hon hade sökt tidigare, funderar på om det är hennes fel, ett straff för att hon festade en del innan hon visste om graviditeten.

b) Att drabbas av IUFD innebär en kris. Namnge och beskriv de olika faser man brukar gå igenom vid en krisreaktion!

Vilken fas befinner sig Maria i nu? (4p)

Du följer upp paret efter förlossningen. Det är inte alltid man hittar en orsak till IUFD, men Maria och Sven har fått en förklaring då deras barn var tillväxthämmat med motsvarande förändringar i placenta. Nu träffar du paret på efterkontroll 8 veckor efter förlossningen. Sven har accepterat det som har hänt, vissa dagar är han mer ledsen och vissa dagar går det bättre. Han försöker åka ut och fiska ibland för att rensa tankarna och tycker det känns bra att börja jobba igen. Maria tycker inte det känns lättare. Hon vill helst vara hemma och inte träffa folk. Hon vill inte åka med Sven och fiska, trots att fiske var hennes största intresse innan graviditeten. Det känns inte meningsfullt längre. Maria svarar ganska fåordigt. Sven berättar att hon tycker det är hennes fel att barnet dog för att hon inte sökte tidigare, och att hon inte har någon matlust längre.

c) Hur bedömer du situationen och vad gör du nu? Motivera. (3p)

Fråga 5

En 27-årig juridikstuderande 0-gravida söker för smärtor vid samlag. Vid undersökning finner du följande:

Du tror att hon har vestibulit.

a) Det brukar finnas 4 kriterier för denna diagnos, vilka? (4p)

b) Hur skiljer man på vestibulit och essentiell vulvodyni? (2p)

c) Föreslå lämplig behandling av vestibulit! (1p)

d) Föreslå lämplig behandling av essentiell vulvodyni! (1p)

e) Om man tar en stansbiopsi vid vestibulit, vad finner man? (2p)

Fråga 6

Maja 48 år söker dig på gynakuten pga rikliga och oregelbundna blödningar. Hon beskriver även tryck och tyngdkänsla i underlivet. Det brukar vanligtvis inte vara så här säger hon.

När du tar upp anamnes berättar hon att hon fött 2 barn, första med sectio pga utebliven progress och andra vaginalt. Inga bukoperationer förutom kejsarsnittet. Frisk, inga kända överkänsligheter.

Vid undersökningen finner du vid speculumundersökning normalt status, ingen ömhet vid bimanuell palpation, men en knölig förstorad uterus, två tvärfingrar nedom navelplan.

Vaginalt ultraljud påvisar en myomatös uterus, där myomen dels är belägna intrakavitärt samt intramuralt fördelat över corpus uteri.

Det kommer fram att Maja absolut vill göra en hysterektomi, ingen annan behandling är aktuell. Hon är så trött på detta blödningsstrassel.

a) Vilka konservativa behandlingsalternativ finns att erbjuda och vilka skulle kunna vara aktuella för Maja? (3p)

b) Vilka olika hysterektomi-metoder finns det och vilket alternativ passar bäst för Maja? Motivera med för- och nackdelar! (3p)

c) Ni planerar en hysterektomi. När Maja lämnat rummet går du igenom de olika alternativen och kommer att tänka på den senaste laparoskopin du utförde. Vilka 3 åtgärder ska göras för att minimera risken för skada när du går in i buken? Motivera! (2p)

d) Innan Maja går undrar hon varför en del får myom. Berätta kortfattat för henne om etiologin och vilka riskfaktorer som finns! (2p)

Fråga 7

Maria 55 år söker på gynnottagningen. Hon är tidigare frisk och äter inga mediciner. Har fött tre barn utan problem. Sedan några veckor tycker hon att hon har en tyngdkänsla nedåt och känner sig svullen i magen.

Vid fördjupad anamnes framkommer att hon hade sin sista mens för några år sedan och har inte blött sedan dess.

Senaste tiden tycker hon att hon får gå och kissa något oftare. Hon har inte haft problem med viktnedgång eller nedsatt aptit. Avföringen har varit omväxlande hård och lös. Hon har ingen känd ärftlighet för sjukdom.

Du gör ett allmänt status samt en gynundersökning och ser normala vaginala förhållanden även om det finns en antydning till cystocele. Bimanuellt har du svårt att bilda dig en uppfattning eftersom Maria är rätt överviktig. Du gör ett vaginalt ultraljud och undersökningen blir även här av dålig kvalitet, möjligtvis har du en mycket stor cystisk förändring.

a) Hur kan du förbättra möjligheten att ställa diagnos med ultraljud? (1p)

Du utför vissa åtgärder och kan bekräfta med ultraljud att det finns en stor förändring i buken som når till naveln och verkar cystisk. Du bedömer att malignitet inte kan uteslutas.

b) Vad grundar du ditt antagande på utifrån ultraljudsbilden? Se bild. (2p)

Du kompletterar nu ditt noggranna status med provtagning inklusive CA 125, CA 19-9 och CEA. Då Maria har en misstänkt ovarialmalignitet remitteras hon nu till tumörkirurgisk kompetens enligt SVF (Standardiserat vårdförlopp).

Innan Maria lämnar mottagningen undrar hon om hon hade kunnat förhindra detta på något sätt, kanske skulle hon gått på regelbundna ultraljudskontroller hos gynekolog?

c) Vad svarar du Maria på hennes fråga om regelbundna kontroller? (2p)

d) Vad innebär standardiserat vårdförlopp och varför har man infört detta för allt fler cancerformer? (3p)

När Maria genomgått utredning enligt SVF framkommer att hon har en epiteli- al ovarialcancer utan tecken till spridning.

e) Vad kallas den stadieindelning som gynekologisk cancer klassificeras enligt? Redogör mycket översiktligt för denna. (2p)

Fråga 8

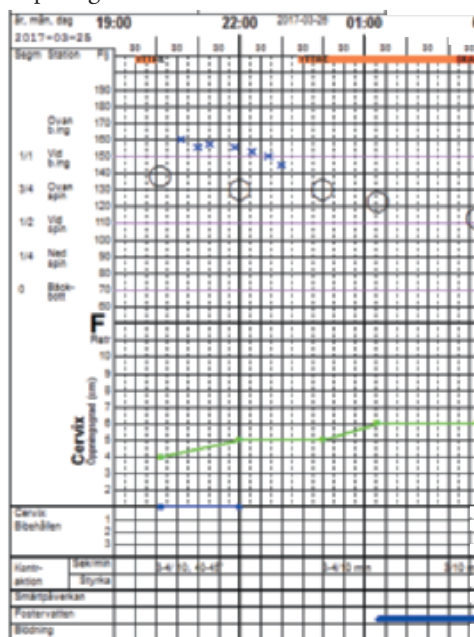
Julia är 28 år och väntar sitt första barn. Hon är frisk förutom att hon har fetma med inskrivnings-BMI 34. Graviditeten har förlöpt normalt. Hon är nu i v 41+4 och söker förlossningen pga värkar sedan flera dygn. Hemma har Julia badat samt försökt vila, nu känner hon dock att hon behöver hjälp med mer smärtlindring då hon börjar bli trött och tycker detta är långdraget. Det kommer ca 1-3 värkar per 10 minuter. Mottagande barnmorska gör VU och bedömer Bishopscore.

a) Var bedöms Bishopscore, vilka parametrar bedöms och hur värderas de? (4p)

Vid palpation är cervix relativt omogen. Julia blir förtvivlad eftersom hon inte förstår hur hon ska stå ut hela förlossningen. Hon som har haft värkar så länge och så säger du att förlossningen inte ens är igång! Hur ska hon veta när förlossningen startat?

b) Du tänker efter, vad är definitionen på start av aktiv förlossning? (2p)

Några timmar senare har Julia kommit in i aktiv förlossning. Hon har fått en epiduralbedövning och progressen ses på partogramet nedan.

c) Hur bedömer du progressen av förlossningen? Vill du göra någon åtgärd, i så fall vilken? (2p)

Julias utdrivningsskede blev långdraget och till slut avslutade man i samråd med henne förlossningen med VE när ffd stod mot bäckenbotten.

Fråga 9

Nadia är 16 år, går på gymnasiet och bor hos sina föräldrar. Nadja söker dig idag på den gynekologiska mottagningen, därför att hon har en mensliknande blödning som pågått sedan mer än 2 veckor och som inte vill sluta. Hon debuterade sexuellt vid 15 års ålder.

a) Vad vill du veta mer om Nadia? (1p)

b) Hur handlägger du Nadias besvär om hon inte har debuterat sexuellt? Motivera. (2p)

Utredningen visade ingenting avvikande och besvären rättade till sig spontant.

Tre år senare återkommer Nadia till gynekologmottagningen för att hon har fått besvär av uttalad mensvärk framför allt de första två dagarna vid varje menstruationsblödning. Gynekologisk undersökning är normal.

c) Hur ska du handlägga hennes besvär? (1p)

d) Vilka fynd finns vid en bimanuellt gynekologisk undersökning som stärker diagnosen endometrios? Ange minst 4 fynd (1p)

e) Hur handlägger du Nadia framöver om besväret kvarstår? (1 p)

Nadia, nu 30 år, söker hjälp på grund av nedsatt sexuellt intresse. Hon är väsentligen frisk med normala menstruationer och har ett barn (3 år), normal förlossning.

f) Ange 4 bakomliggande orsaker för minskat sexuellt intresse hos yngre kvinnor! (2p)

g) Nadia har hört att testosteron kan påverka hennes sexuella intresse? Vad svarar du henne? (2p)

Fråga 10

En 58-årig 3-para söker för urininkontinens. Hon får springa ofta på toaletten och hinner ibland inte fram utan läcker urin. Miktionslistan ser ut så här:

Tidpunkt	Mängd (dl)	Läckage (x)
02.00	1,5	
04.15	1,0	x
06.00	2,0	x
08.15	1,5	
10.00	1,5	x
12.30	1,0	
13.15	1,5	x
15.00	2,0	
17.30	1,5	
19.00	2,0	x
21.15	1,5	
23.30	2,0	x
Totalt: 12	19,0	6
Maxvolymp	2,0	

- Vad tror du att hon lider av? (1p)
- Hur bör man utreda henne? (4p)
- Man finner inget speciellt vid undersökningarna. Hur kan man behandla henne? (2p)
- Vad finns det för orsaker till nykturi? (3p)

Fråga 11

Agda är en 2-gravida, 1-para. Hon är förlöst med akut kejsarsnitt pga. hotande fosterasfyxi för åtta år sedan. Hon hade en graviditetsdiabetes, barnet föddes v 38+0 och vägde 3900g. För fem år sedan fick hon diagnosen diabetes typ 2. Nu har hon träffat en ny partner och är gravid igen. Inskrivnings BMI var 32. I överenskommelse med sin läkare på mödravården har hon fått stå kvar på metformin. Graviditeten har hittills varit okomplicerad. Hennes HbA1c har legat mellan 45 och 50. Sista tre besöken har barnmorskan uppmärksammat ett accelererande SF mått. Du träffar Agda i v 36 för viktskattning och förlossningsplanering. Du skattar barnet till +25%. Agda själv vill väldigt gärna föda vaginalt.

- Hur resonerar du angående förlossningstidpunkt? Motivera ditt svar! (3p)
- Hur resonerar du angående förlossningssätt? Motivera ditt svar: Vilka risker finns med elektivt sectio jämfört med vaginal förlossning och tvärtom för Agda? (3p)

Agda kom in i v 37+0 med egna värkar. Cervix har öppnat sig till 8 cm men trots

att ni har jobbat med lägesändringar och stimulerat med syntocinon-dropp har det inte blivit någon progress de senaste 3 timmarna. För 2 timmar sedan har hon fått feber och har fått en dos antibiotika. Du blir tillkallad för ny bedömning: Det är oförändrat status, fostervattnet har blivit mekoniumfärgat. CTG är avvikande pga fostertakykardi men i övrigt normalt. Ni bestämmer att förlösa med akut icke-brådslande sectio.

Ni tillkallar neonatolog jouren till det akuta kejsarsnittet.

- Vad behöver du förmedla till neonatologen och varför? (2p)

När barnet föds är det slapt, armar och ben är blåa, barnet drar enstaka andetag, har en hjärtfrekvens på ca 90 spm och grimaserar lite vid stimulering.

- Vilken Apgar poäng får barnet? Skriv exakt hur många poäng barnet får för varje kriterium enligt Apgar score! (2p)
- Barnet hämtar sig snabbt och får APGAR poäng 9 vid 7 min och 10 vid 10 min. Agda hämtar sig snabbt efter sectio och båda kan skrivas hem från BB efter 3 dagar.

Fråga 12

På gynakuten träffar du Doris 21 år. Hon söker på grund av låg buksmärtasom förvärrats gradvis de sista fyra dagarna, mest ont gör det på höger sida. Smärtan sitter i kontinuerligt. Hon är frisk sedan tidigare. Hon har inga problem att kissa och hade normal avföring senast i förrgår. Hon har aldrig varit gravid och står på Desogestrel som hon tycker fungerar bra. Hennes blödningar är lite oregelbundna och hon kan inte säkert säga när hon senast hade mens. Doris har precis kommit hem från Åre där hon jobbat under hela skidsäsongen. Hon är sexuellt aktiv men har ingen fast partner. Du börjar fundera på salpingit/pelvic inflammatory disease (PID) som orsak till buksmärtan men har även ett antal andra differentialdiagnoser i huvudet.

- Ange fyra andra differentialdiagnoser till Doris buksmärtas och motivera varför de är mer eller mindre sannolika (2p)
- Vid din undersökning noterar du att Doris är till synes opåverkad. Hon har

kroppstemperatur på 37,4 grader, buken är mjuk och ömmar diffust i hela nedre delen. Vid spekulumundersökning ses ingen anmärkningsvärd fluor, både cervix och uterus är ömma vid palpation. Du kan inte känna någon resistens över adnexa. Vaginalt ultraljud är u.a. fransett ömhet vid tryck med ultraljudsproben. CRP är 45. Du känner dig nu övertygad om att Doris har en salpingit/PID.

- Vilka prover har du tagit och vilken behandling ordinerar du? Motivera! (2p)

- Vid positivt infektionsprov svar kan ytterligare åtgärder krävas, vilka? Och vilken information ska Doris i så fall få? (3p)

Tre veckor senare då du åter är gynjour kommer Doris tillbaka för att hon plötsligt fått mycket ont i magen. Hon är vaken och ser rödblossig ut, temp 39,3 grader. Buken känns utspänd och är kraftigt ömmande. Vid gynundersökning är hon öm över både cervix och uterus, på höger sida palperas en resistens på ca 5 cm. Vaginalt ultraljud visar en blandekogen förändring på platsen för höger ovarium 5,5 cm i diameter. CRP 195, Hb 130, graviditetstest negativt.

Doris börjar må allt sämre, hon känner sig yr och svimmar av några sekunder trots att hon ligger ner på en brits. Blodtrycket är 95/60, puls 115.

- Vad har Doris sannolikt drabbats av och hur ska du handlägga hennes tillstånd? (3p)

Bakre Fornix

Köp, sälj, eller byt, varor och tjänster – med en annons når du ca 2000 andra gynekologer. Köp och sälj vad du vill under eget ansvar.

Skicka in din annons per mail till Medlemsbladet, liselott.andersson@sfog.se
Ange namn och faktureringsadress
Pris per annons för medlemmar 100 kr

SÄLJES

Säljer följande utrustning pga. nedlagd kirurgisk verksamhet.

Stortz skopistapel från 2012.

HD/3D kamera H3-Z. 24" HD skärm.

SCB Electronic endoflator, 264305 20 med CO2 tub.

Ljuskälla SCB Xenon 100, 201326 20.

SCB Image 1 Hub, 222010 med USB-uttag.

Medföljer även 2 st. cystoskop, Stortz 250 000 kr.

Jan Wall

Specialistläkare Obstetrik och Gynekologi

Norrlandskliniken

Glimmervägen 5 E

907 40 Umeå

070-219 79 52

ÅRSavgifter

Medlemsavgift SFOG	800:-
---------------------------	--------------

Medlemsavgift SFOG (ålderspensionär, fr o m det år man fyller 66 år)	200:-
---	--------------

ARG-rapportabonnemang* (medlemmar)	400:-
---	--------------

* Avdragsgill i deklarationen

Avgifter för icke-medlemmar

Prenumeration Medlemsbladet 5 nr/år	500:- (inkl. moms)
--	---------------------------

ARG-rapportabonnemang	250:-/rapport (exkl. moms)
------------------------------	-----------------------------------

www.sfogveckan.se

Intressegrupper inom SFOG

Mödrahälsovårdsöverläkargruppen

Ordförande

Caroline Lilliecreutz
Kvinnokliniken plan 14
Universitetssjukhuset
581 85 Linköping
E-post: caroline.lilliecreutz@regionostergotland.se

Sekreterare

Anna Bäckström
Landstinget Västernorrland
E-post: modrahalsovardsoverlakare@lvn.se

Obstetriker och gynekologer under utbildning (OGU)

Ordförande

Paulina Arntyr Hellgren
KK, Universitetssjukhuset Örebro
Tel: 019-602 20 01
E-post: paulina.arntyr.hellgren@regionorebrolan.se

Sekreterare

Susanna Falgren
KK, Helsingborgs Lasarett
Helsingborg
E-post: susanna.falgren@skane.se

Privatgynekologerna

Ordförande

Ilona Barnard
Slottstadens Läkarhus
Fågelbacksgatan 11
217 44 Malmö
Tel: 040-985322
E-post: ilona_barnard@yahoo.se

Sekreterare

Teresia Ondrasek Jonsson
Ondrasek Läkarmottagning
Storgatan 1
852 30 Sundsvall
Tel: 070-661 04 64
E-post: teresia.ondrasek.jonsson@ptj.se

Kassör

Katarina Johansson
HELSA Specialistvård
St Larsgatan 42
582 24 Linköping
Tel: 013-460 10 00
E-post: katarina.johansson@helsa.se

Webmaster

Johanna Andersson
Aleris Specialistvård Sabbatsberg
Olivecronas väg 1
113 61 Stockholm
E-post: johanna.andersson@aleris.se

Arbets- och Referensgrupperna inom SFOG

Cervixcancerprevention C-ARG

Ordförande: Kristina Elfgrén
KK, Karolinska Universitetssjukhuset,
Huddinge
141 86 Stockholm
Tel: 08-585 875 28
kristina.elfgren@karolinska.se
Sekreterare: Pia Collberg
MÖL Jämtland
Östersund
Tel: 063-15 37 35
pia.collberg@regionjh.se

Endokrinologi ENDOKRIN-ARG

Ordförande: Alkistis Skalkidou
KK, Akademiska Sjukhuset
751 85 Uppsala
Tel: 076-206 85 82
alkistis.skalkidou@kbh.uu.se
Sekreterare:
Angelica Lindén-Hirschberg
Karolinska Universitetssjukhuset
angelica.linden-hirschberg@karolinska.se

Endometrios ENDOMETRIOS-ARG

Ordförande: Greta Edelstam
KK, Akademiska Sjukhuset
751 85 Uppsala
Tel: 018-611 00 00
greta.edelstam@akademiska.se
Sekreterare: Margita Gustafsson
Kungsbacka Närsjukhus
margita.gustavsson@gmail.com

Etik ETIK-ARG

Ordförande: Ingrid Bergelin
Kvinnosjukvården Dalarna
Tel: 0250-49 30 00
ingrid.bergelin@ltdalarna.se
Sekreterare: AnnKristin Rönnberg
KK, Universitetssjukhuset Örebro
ann-kristin.ronnberg@regionorebrolan.se
Webmaster: Anke Zbikowski
KK, Länsjukhuset Ryhov
Tel: 036-32 14 00
anke.zbikowski@rjl.se

Evidensbaserad medicin

EVIDENS-ARG
Ordförande: Annika Strandell
SU/Sahlgrenska
413 45 Göteborg
Tel: 0700-90 44 54
annika.strandell@vgregion.se
Sekreterare: Sissel Saltvedt
Karolinska Universitetssjukhuset, Solna
171 73 Stockholm
Tel: 08-517 700 00
sissel.saltvedt@sodersjukhuset.se

Familjeplanering FARG

Ordförande:
Kristina Gemzell-Danielsson
Karolinska Universitetssjukhuset, Solna
171 76 Stockholm
Tel: 08-524 800 00
kristina.gemzell@ki.se
Sekreterare: Helena Kopp-Kallner
Danderyds sjukhus
Stockholm
Tel: 070-440 20 70
helena.kopp-kallner@ki.se

Ofrivillig Barnlöshet FERT-ARG

Ordförande: Kjell Wänggren
Reprod.medicin
Novumhuset, Karolinska Huddinge
Tel: 08-585 80 00
kjell.wanggren@karolinska.se
Sekreterare: Åsa Magnusson
KK, Sahlgrenska
Verksamhetsområde Gynekologi och
Reproduktionsmedicin
Sahlgrenska Universitetssjukhuset
413 45 Göteborg
Tel: 031-342 00 00
asa.magnusson@vgregion.se

GLOBAL-ARG

Ordförande: Birgitta Essén
Inst för kvinnors och barns hälsa
IMCH
Akademiska sjukhuset
751 85 Uppsala
birgitta.essen@kbh.uu.se
Sekreterare: Michael Algovik
Global-ARG@telia.com

Hemostasrubbningar HEM-ARG

Ordförande: Anna Hagman
Norra Älvsborgs Länssjukhus NÄL
461 73 Trollhättan
Tel: 010-435 00 00
anna.c.hagman@vgregion.se
Sekreterare: Hanna Östling
Universitetssjukhuset Örebro
Tel: 019-602 18 19
hanna.ostling@regionorebrolan.se

Mödra-Mortalitet MM-ARG

Ordförande: Sissel Saltvedt
Karolinska Universitetssjukhuset, Solna
171 76 Stockholm
Tel: 0727-11 51 61
sissel.saltvedt@karolinska.se
Sekreterare: Annika Esscher
Akademiska Sjukhuset
751 85 Uppsala
Tel: 018-611 00 00
annika.esscher@akademiska.se

Perinatologi PERINATAL-ARG

Ordförande: Karin Pettersson
KK, Karolinska Universitetssjukhuset
Huddinge
141 86 Stockholm
Tel: 08-585 875 36
karin.pettersson@karolinska.se
Sekreterare: Marie Blomberg
KK, Universitetssjukhuset Linköping
581 85 Linköping
Tel: 013-22 20 00
marie.blomberg@regionostergotland.se

Perinatologi PERINATAL-ARG

– fosterövervakning

undergrupp till PERINATAL-ARG

Ordförande: Isis Amer-Wählin

isis.amer-wahlin@ki.se

Sekreterare: Karin Lundmark

karin.lundmark@nll.se

Psykosocial Obstetrik och Gynekologi

samt Sexologi POS-ARG

Ordförande: Lena Moegelin

KK, Södersjukhuset, Stockholm

Tel: 08-616 10 00

lena.moegelin@sodersjukhuset.se

Sekreterare: Lena Holzman

KK, Södersjukhuset, Stockholm

Tel: 08-616 10 00

lena.holzman@sodersjukhuset.se

Robson-ARG

Ordförande: Lars Ladfors

Göteborg

lars.ladfors@sfog.se

Sekreterare: Sophia Brismar

Danderyd

sophia.brismar-wendel@ds.se

Tonårsgynekologi TON-ARG

Ordförande: Lena Marions

KK, Södersjukhuset

lena.marions@ki.se

Sekreterare: Pia Jakobsson Kruse

Sundsvalls sjukhus

KK, Södersjukhuset

pia.jakobsson-kruse@sodersjukhuset.se

Ultraljudsdiagnostik ULTRA-ARG

Ordförande: Peter Lindgren

Centrum för fostermedicin

Karolinska Universitetssjukhuset

141 86 Stockholm

peter.lindgren@karolinska.se

Sekreterare: Emelie Ottosson

emelie.ottosson@vgregion.se

Urogynekologi och vaginal

kirurgi UR-ARG

Ordförande: Marie Westergren

Söderberg

KK, Södersjukhuset

118 83 Stockholm

Tel: 08-616 10 00

marie.westergren-soderberg@

sodersjukhuset.se

Sekreterare: Riffat Cheema

riffat.cheema@skane.se

Vulva VULV-ARG

Ordförande: Nina Bohm-Starke

nina.bohm-starke@ds.se

Sekreterare: Christina Rydberg

KK, Varbergs sjukhus

432 81 Varberg

Tel: 0340-48 10 00

christina.rydberg@lthalland.se

Arbets- och Referens-Grupp-Utvecklings-Samordnare

ARGUS

Ove Axelsson

SFOG-Kansliet

Drottninggatan 55, 2 tr

111 21 Stockholm • Tel: 08-440 01 75

E-post: ove.axelsson@kbh.uu.se

SFOG-Kansliet

Susanne Lundin • Diana Mickels

Drottninggatan 55, 2 tr

111 21 Stockholm

Tel: 08-440 01 75 • Fax: 08-22 23 30

kansliet@sfog.se • www.sfog.se

SFOG

MEDLEMSANSÖKAN

www.sfog.se

Svensk Förening för Obstetrik och Gynekologi är en förening för alla läkare som är verksamma inom specialiteten, specialister såväl som icke-specialister. SFOG är en specialitetsförening inom Sveriges Läkarförbund och den äldsta sektionen inom Svenska Läkaresällskapet.

Alla medlemmar i SFOG är anslutna till Nordisk Förening för Obstetrik och Gynekologi (NFOG) och Fédération Internationale de Gynécologie et d'Obstétrique (FIGO), Union Européenne des Médecins Spécialistes (UEMS) samt European Board and College of Obstetricians and Gynecologists (EBCOG). Som SFOG medlem bör man vara medlem i Sveriges Läkarförbund och Svenska Läkaresällskapet.

I Medlemsbladet, som publiceras fem nummer per år, dryftas angelägenheter som berör specialiteten. Där annonseras också fortbildningskurser, möten och symposier. Man får också ACTA Obstetrica et Gynecologica Scandinavica, som utkommer med 9-12 nummer per år.

Föreningen har ett antal arbets- och referensgrupper (AR-Grupper) som är öppna för alla. Dessa grupper bevakar olika delar av specialiteten, ger ut ARG-rapporter och medverkar till vidareutbildning. Som medlem i SFOG är man abonnent på ARG-rapporterna till en reducerad kostnad (400:-/år).

Årsavgiften till föreningen är 800 kronor. Prenumeration på ARG-rapporter är avdragsgill i deklarationen. I och med Din anmälan registreras Du i SFOGs medlemsregister. (Avgiften gäller endast medlemskap i SFOG)

För medlemmar i SFOG anordnas fortbildningskurser. SFOG ansvarar för det vetenskapliga programmet inom obstetrik och gynekologi vid den medicinska riksstämman.

De flesta som söker nytt medlemskap är fortfarande under utbildning. Obstetrik/Gynekologer under Utbildning – (OGU) är en av flera intressegrupper inom SFOG. OGU vänder sig till alla under specialistutbildning men även till vikarierande yngre kolleger med intresse för specialiteten och yngre specialister. Aktiviteterna går bl a ut på att bevaka specialistutbildningens utformning och innehåll, att försöka underlätta för internationellt utbyte som del av utbildningen och att arrangera en årlig konferens för utbildning och debatt om utbildningsfrågor inom specialiteten.

Bli medlem i SFOG, så kan Du hålla Dig välinformerad om vad som händer inom Din specialitet.

Anmäl dig via SFOGs hemsida, www.sfog.se, Medlemsansökan